ԵՐԵՎԱՆ · ЕРЕВАН

YEREVAN · EREVAN · JEREWAN

Столицы союзных республик

Միութենական հանրապետությունների մայրաքաղաքները

The Capitals of the Union Republics

Les capitales des Républiques fédérées

Hauptstädte der Sowjetrepubliken

Capitales de las repúblicas federadas.

ЕРЕВАН
ԵՐԵՎԱՆ
YEREVAN
EREVAN
JEREWAN

ИЗДАТЕЛЬСТВО «ПРОГРЕСС»
МОСКВА

«ՊՐՈԳՐԵՍՍ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ

PROGRESS PUBLISHERS
MOSCOW

EDITIONS DU PROGRES
MOSCOU

VERLAG PROGRESS
MOSKAU

EDITORIAL PROGRESO
MOSCÚ

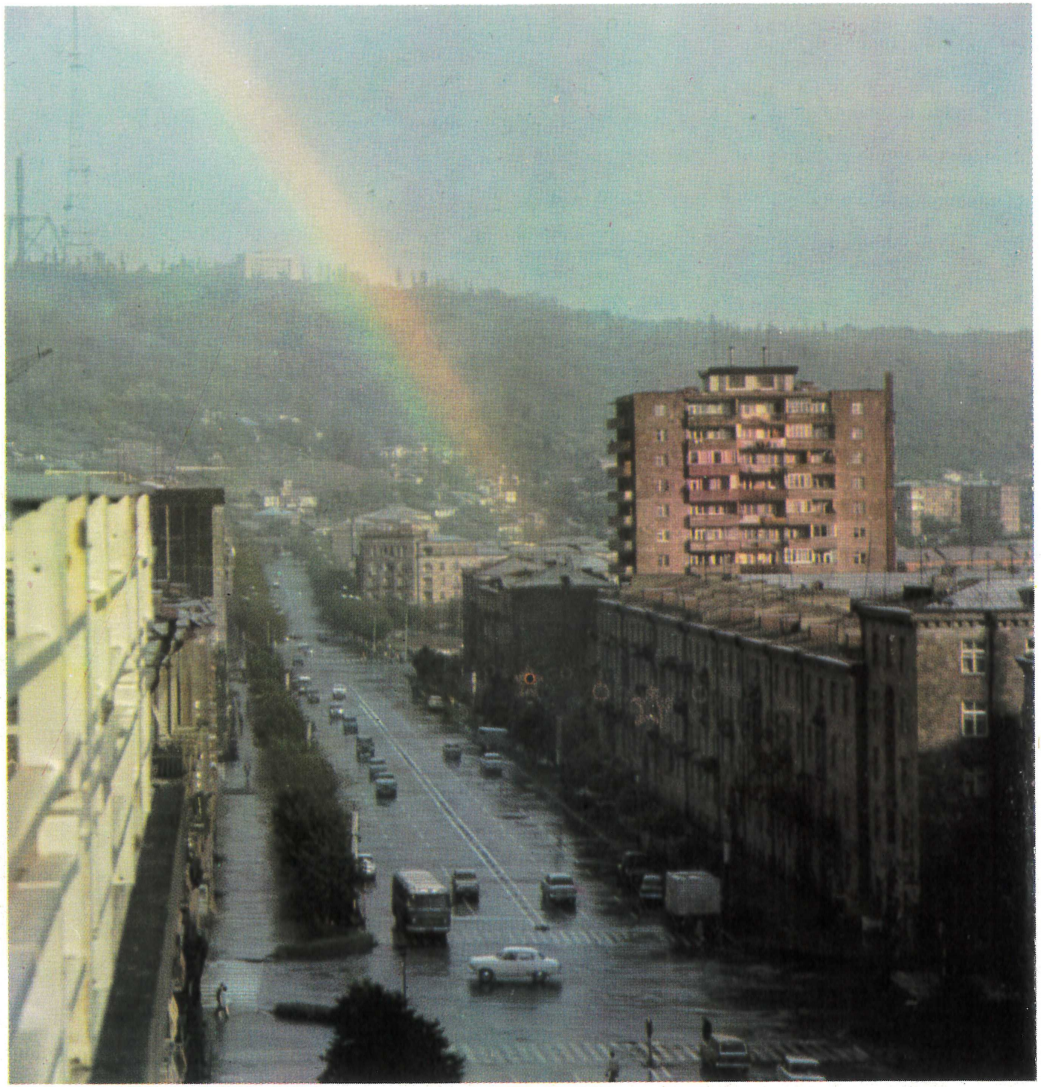

Вы летите над горной страной, глаза уже привыкли к горам и опять ожидают гор. А горы вдруг отступают, и только тени их еще движутся по земле да бегут по древней и мирной долине ручьи, сплетаясь в серебряные ожерелья. Вы видите бескрайние виноградники, и теперь взгляд ожидает продолжения долины, где по извилистому Араксу проходит государственная граница СССР...

Ереван появляется неожиданно, весь сразу, ничего от вас не пряча — ни озер, ни зелени, ни каменного наряда. Каменные стены, каменные здания, каменные крыши, каменная мостовая, каменные памятники... Камень живет... Голубовато-серый базальт царит в городе и туф — фиолетовый, розовый, красноватый, белый, оранжевый.

Земля Армении такая же древняя, как небо над ней, где сейчас стирает след самолета красноногий аист. Эта земля сама по себе уже музей. Она хранит даже то, что пытались затоптать копытами боевых коней, что пытались сжечь, стереть с ее лица завоеватели. И сохранила земля цвет крови, пепел книг, так и не взошедшие зерна ячменя и пшеницы, сохранила памятники и такое свидетельство на камне: «... Аргишти, сын Менуа, эту мощную крепость построил, установил для нее имя Эребуни...» Это свидетельство о рождении ровесника Рима — Еревана: 782 год до новой эры.

Есть еще одна великая дата в истории Еревана — 1920 год новой эры. Год, когда на древней земле была провозглашена Советская власть. Началось строительство новой, социалистической Армении.

В 1924 году академик Александр Таманян составил первый генеральный план Еревана, который был рассчитан на 150.000 жителей — в воображении знаменитого архитектора население столицы Армении за 15 лет должно было вырасти в 5 раз.

«Строительство — это первое, что бросается в глаза, когда подъезжаешь к Еревану», — писал Максим Горький в 1928 г. На пять лет ранее предусмотренного срока пришлось составлять второй план, в этот раз уже на 400.000 человек.

Удобное географическое положение, живописный рельеф, благоприятные климатические условия открыли перед столицей Армении широкие перспективы развития. И недалек тот день, когда в одном из домов города раздастся крик миллионного ереванца. Не многие города мира могут гордиться таким ростом. Ереван с каждым днем расширяет свои границы, и углубляясь в Араратскую долину, и поднимаясь к Севану. Общая площадь города составляет сейчас 90 квадратных километров.

Расширение площади города и рост населения обусловлены прежде всего быстрым развитием промышленности. За годы Советской власти в Ереване построено более двухсот крупных предприятий. Машиностроение, «большая химия», цветная металлургия, легкая, пищевая, текстильная и другие отрасли промышленности характеризуют Ереван как индустриальный центр республики, крупный промышленный центр общесоюзного значения.

Армения — страна многовековой культуры. Еще в IV веке просветитель Месроп Маштоц создал армянскую письменность. Первая нотная запись в Армении датируется XII веком. В средние века были основаны и первые армянские университеты. Но в самом Ереване до установления Советской власти не было ни одного высшего учебного заведения. Сейчас их одиннадцать. Созданный в первые годы революции Государственный университет готовит специалистов по всем магистральным направлениям современной науки, техники, производства, культуры. Ныне в Ереване — 50.000 студентов, среди которых немало представителей зарубежных стран.

Академия наук Армении координирует работу многочисленных исследовательских центров. Один из них расположен высоко в горах, в нескольких километрах от Еревана, — это Бюраканская астрофизическая обсерватория. Здесь еще в 40-х гг. открыли и начали изучать новый класс звездных систем — звездные ассоциации. Руководит исследованиями астрофизиков президент Академии наук Армянской ССР Виктор Амбарцумян. Велик его авторитет в научном мире: многие годы он возглавляет Международный совет научных союзов.

Ереван продолжает расти. Ереван продолжает строиться; и потому любому описанию города суждено завтра устареть. Каждый день ереванец, а тем более турист, открывает для себя новый Ереван. Добро пожаловать!

Դուք թռչում եք լեռների վրայով, ձեր աչքերն արդեն վարժվել են դրան և սպասում են էլի լեռներ տեսնել։ Բայց հանկարծ լեռները վերջանում են և դրանց ստվերներն են դեռ շարժվում երկրի վրա. հինավուրց ու խաղաղ հովտով հոսում են արծաթափայլ գետակները։ Երևում են անծայրածիր խաղողի այգիները, և հայացքդ սպասում է հովտի շարունակությանը, որտեղ ոլորապտույտ Արաքսի վրայով անցնում է ՍՍՀՄ-ի պետական սահմանը...

Երևանը հայտնվում է անսպասելի, միանգամից, ձեզնից ոչինչ չթաքցնելով՝ ոչ լճակները, ոչ կանաչը, ոչ քարե հագուստը։ Քարե պատերը, քարե շենքերը, քարե տանիքները, քարե սալահատակը, քարե հուշարձանները... Քարը շնչում է... Քաղաքում թագավորում է կապտա-մոխրագույն բազալտը և տուֆը՝ մանուշակագույն, վարդագույն, կարմիր, սպիտակ, նարնջագույն։

Հայաստանի հողն այնքան հին է, ինչքան նրա երկինքը, որտեղ ինքնաթիռի հետքը չնշում է կարմրորոտն արագիլը։ Այդ հողն ինքնին արդեն թանգարան է։ Նա պահպանում է նույնիսկ այն, ինչ ջանացել են տրորել այրուձիների պայտերով, ինչ ջանացել են այրել, չնչել երկրի երևսից զավթիչները։ Նվ հողը պահպանել է արյան գույնը, գրքերի փոշին, այդպես էլ չհասունացած գարու և ցորենի հատիկները, պահպանել է հուշարձանները և այսպիսի վկայություն քարի վրա. «...Ես, Մենուայի որդի Արգիշտիս, կառուցեցի այս հակա ամրոցը, տվեցի նրան Էրեբունի անունը...»։ Սա Հռոմի հասակակից Երևանի ծննդյան վկայականն է՝ մեր թվարկությունից առաջ 782 թվականը։

Երևանի պատմության մեջ կա ևս մի մեծ տարեթիվ՝ մեր թվարկության 1920 թվականը, երբ հնագույն հողի վրա հռչակվեց սովետական իշխանություն։ Սկսվեց նոր, սոցիալիստական Հայաստանի կառուցումը։

1924 թվականին ակադեմիկոս Ալեքսանդր Թամանյանը կազմեց Երևանի առաջին գլխավոր պլանը, որը նախատեսված էր 150.000 բնակչի համար. նշանավոր ճարտարապետի պատկերացմամբ Հայաստանի մայրաքաղաքի բնակչությունը 15 տարում պետք է աճեր 5 անգամ։

«Շինարարություն. դա առաջին բանն է, որ աչք է զարնում, երբ մոտենում ես Երևանին».— գրել է Մաքսիմ Գորկին 1928 թվականին։ Նախատեսված ժամկետից 5 տարի առաջ հարկ եղավ կազմել երկրորդ պլանը, այս անգամ արդեն 400.000 մարդու համար։

Աշխարհագրական հարմար դիրքը, գեղատեսիլ բնությունը, կլիմայական բարենպաստ պայմանները Հայաստանի մայրաքաղաքի առջև բաց արին զարգացման լայն հեռանկարներ։ Նվ հեռու չէ այն օրը, երբ քաղաքի տներից որևէ մեկում կհնչի միլիոներորդ երեվանցու ճիչը։ Աշխարհի քիչ քաղաքներ կարող են հպարտանալ այդպիսի աճով։ Երևանն օրեցօր ընդլայնում է իր սահմանները՝ և խորանալով դեպի Արարատյան հարթավայրը, և բարձրանալով դեպի Սևան։ Այժմ քաղաքի ընդհանուր տարածությունը 90 քառակուսի կիլոմետր է։

Քաղաքի ընդլայնումը և բնակչության աճը պայմանավորված են նախ արդյունաբերության արագ զարգացմամբ։ Սովետական իշխանության տարիներին Երևանում կառուցվել է ավելի քան երկուհարյուր խոշոր ձեռնարկություն։ Մեքենաշինությունը, «մեծ քիմիան», գունավոր մետալուրգիան, թեթև, սննդի, տեքստիլ և արդյունաբերության այլ ճյուղեր Երևանը բնութագրում են որպես հանրապետության ինդուստրիալ կենտրոն, համամիութենական նշանակություն ունեցող արդյունաբերական խոշոր կենտրոն։

Հայաստանը բազմադարյան կուլտուրա ունեցող երկիր է։ Դեռևս IV դարում լուսավորիչ Մեսրոպ Մաշտոցն ստեղծեց հայկական գրերը։ Հայաստանում նոտաներից առաջին անգամ օգտվել են XII դարում։ Միջնադարում հիմնվեցին նաև առաջին համալսարանները։ Բայց բուն Երևանում մինչև սովետական կարգերի հաստատումը ոչ մի բարձրագույն ուսումնական հաստատություն չկար։ Այժմ դրանք տասնմեկն են։ Հեղափոխության առաջին տարիներին ստեղծված պետական համալսարանը պատրաստում է ժամանակակից գիտության, տեխնիկայի, արտադրության, կուլտուրայի բոլոր հիմնական ուղղությունների մասնագետներ։ Այժմ Երևանում կան 50.000 ուսանողներ, որոնց մեջ քիչ չեն արտասահմանյան երկրների ներկայացուցիչները։

Հայաստանի գիտությունների ակադեմիան կոորդինացնում է բազմաթիվ հետազոտական կենտրոնների աշխատանքը։ Դրանցից մեկը տեղադրված է բարձր լեռներում, Երևանից մի քանի կիլոմետր հեռու. դա Բյուրականի աստրոֆիզիկական աստղադիտարանն է։ Այստեղ դեռևս 40-ական թվականներին հայտնաբերեցին ու սկսեցին ուսումնասիրել աստղային սիստեմների նոր դասակարգը՝ աստղասփյուռները։ Աստրոֆիզիկոսների հետազոտությունները ղեկավարում է Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդենտ Վիկտոր Համբարձումյանը։ Մեծ է նրա հեղինակությունը գիտության աշխարհում։ Երկար տարիներ նա գլխավորում է Գիտական միությունների միջազգային խորհուրդը։

Երևանը շարունակում է աճել։ Քաղաքում շարունակվում է շինարարությունը, ուստի քաղաքի ուզածդ նկարագրին վիճակված է խկուլն հնանալ։ Երևանցին, առավել ևս զբոսաշրջիկը ամեն օր իր համար հայտնաբերում է նոր Երևան։ Բարի համեցեք։

Having been flying over mountainous country your eyes have become used to hills and expect more to appear. But suddenly the range breaks off and only the shadows of the hills stretch out along the earth, and streams run through an ancient and peaceful valley weaving silver ribbons. Now you see endless vineyards and your gaze expects the valley where the frontier of the USSR runs along the winding Araks to continue.

Yerevan appears suddenly, all at once, hiding nothing from you, neither its lakes, nor its greenery nor the stones of which it is built. Stone walls, buildings, roofs, pavements and statues.... Stone lives here.... In the town grey-blue basalt vies with violet, pink, red-tinged, white and orange volcanic tufa.

Armenia is a land as ancient as the sky above it. This land is itself a museum. It even preserves what its conquerors tried to trample under the hoofs of their war horses, what they tried to fire and what they tried to obliterate. And the colour of the land comes from the blood shed and books burnt there and of the wheat and barley which did not germinate; the land has preserved memorials and even a stone which testifies: "... Argishti, son of Menua, built this powerful fortress and decreed its name to be Erebuni...." Thus a twin to Rome was born: Yerevan, built in 782 B. C.

There is another great date in Yerevan's history: 1920 A. D., the year in which Soviet power was proclaimed in that ancient land. Then began the building of a new, socialist Armenia.

In 1924 Academician Alexander Tamanyan drew up the first construction plan for Yerevan. The design was for 150,000 inhabitants as the famous architect expected the population of Armenia's capital to quintuple in 15 years.

"The first thing to strike one on arriving at Yerevan is the building work," wrote Maxim Gorky in 1928. Five years before the end of the period covered by the first plan, a second one was needed to provide for a substantial increase in the city's population, which already amounted to 400,000. That one, however, also rapidly became outdated.

The capital of Armenia held great promise for development as a result of its convenient geographical location, its beautiful surroundings and its healthy climate. The day is soon to come when Yerevan's millionth inhabitant will utter his first cries in one of the city's houses. Few cities of the world can boast of such a growth rate. Yerevan is spreading rapidly outwards, penetrating deeper into the Ararat valley and climbing up to Lake Sevan. The city now covers an area of 90 square kilometres.

The city's growth in size and population is mainly the result of the rapid advance of its industries. Since the beginning of Soviet power more than 200 large enterprises have been built there. Engineering and large chemical works, non-ferrous metal plants and food, textile and other branches of light industry make Yerevan the industrial centre of the Republic and also one of considerable significance on an all-Union scale.

Armenia has many centuries of culture behind it. As early as the 4th century the Armenian alphabet was devised by the scholar Mesrop Mashtots. The first musical notation in Armenia dates from the 12th century and the first Armenian universities were also founded in the Middle Ages. But until Soviet power, however, Yerevan did not have a single institution of higher learning; it now has eleven. Founded during the early years of revolution, the State University trains specialists in all the major branches of modern science, technology, industry and culture. There are now 50 thousand students in Yerevan, not a few of whom are from foreign countries.

Armenia's Academy of Sciences coordinates the work of a large number of research centres. One of these, the Byurakan Astrophysical Observatory, is situated high up in the mountains a few kilometres from Yerevan. It was there that in the 1940s scientists discovered and began to study a new class of star system—star associations. The President of the Armenian Academy of Sciences, Victor Ambartsumyan, directs the research work of the astrophysicists. He is a man of great authority in the scientific world and has been head of the International Council of Scientific Unions for many years.

Scientists pay great attention to every new study produced by the physicists of Armenia. Yerevan has the USSR's most powerful electron accelerator, an instrument which has made possible complex research into the microworld. A whole series of multi-purpose computers have been designed at the Mathematical Instruments Institute, which also designed our country's first self-programming computer....

Yerevan continues to grow. And because it continues to build itself up, any description of the city is doomed to be out of date by the time it appears. A new Yerevan shows itself daily to its every citizen let alone the visiting tourist. The city bids you welcome!

Vous survolez un pays montagnard, vos yeux se sont habitués à voir seulement des montagnes, et s'attendent à en voir encore. Mais les montagnes s'interrompent tout à coup, et vous ne voyez plus que leurs ombres qui couvrent la terre et des ruisseaux qui brillent comme des chaînes d'argent fines sur une vallée ancienne. Des vignobles sans fin s'ouvrent à votre regard qui veut que ne finisse jamais cette plaine paisible bordée par l'Araks.

Erevan apparaît soudainement, dans tout son ensemble, sans vous rien cacher: ni ses lacs, ni ses parcs, ni son vêtement de pierre. Là tout est pierre: murs, toits, pavés, monuments. La pierre règne ici. Le basalte gris bleu, les tufs violets, roses, rougeâtres, blancs, orange colorent la ville.

La terre d'Arménie est en elle-même un musée. Elle conserve même tout ce que les conquérants ont voulu écraser avec les sabots de leurs chevaux de combat, tout ce qu'ils ont voulu incendier, tout ce qu'ils ont voulu effacer de la surface de la terre.

La terre a conservé la couleur du sang, la cendre des livres et celle des grains d'orge et de blé qui ne devaient être jamais semés. Elle garde ce témoignage: «... Arghisti, fils de Ménoua, bâtit cette puissante forteresse et lui donna le nom Erébouni.» C'est le certificat de naissance de la ville d'Erevan (782 av. n. è.), sœur de Rome.

L'histoire de la ville a encore une grande date: 1920 de notre ère. C'est quand le pouvoir soviétique était proclamé dans ce pays ancien. Une Arménie nouvelle, socialiste s'édifie depuis.

En 1924, l'académicien A. Tamanian a élaboré le premier projet général de construction de la ville d'Erevan qu'il a conçu pour 150000 habitants: l'architecte prévoyait que la population de la capitale d'Arménie quintuplerait en 15 ans.

«Ce sont tout d'abord les chantiers de construction qui vous sautent aux yeux dès que vous vous approchez d'Erevan», écrivait M. Gorki en 1928. Cinq ans avant le terme établi, on était obligé d'élaborer un nouveau projet pour 400000 personnes. Cependant lui aussi fut bientôt vieilli.

Une situation géographique avantageuse, un beau paysage, un climat favorable assurent un développement poussé de la ville. Le jour n'est pas loin où Erevan retentira des cris de son millionième habitant. La superficie de la ville est évaluée à 90 km carrés.

L'expansion territoriale et démographique résulte premièrement du rapide développement industriel. Plus de deux cent grandes entreprises ont été construites dans la ville depuis l'instauration du pouvoir des Soviets. Constructions mécaniques, chimie, métallurgie non ferreuse, industries d'alimentation, textile et autres caractérisent Erevan comme un grand centre industriel de l'Arménie et de toute l'Union Soviétique.

L'Arménie est un pays d'une culture très ancienne. L'alphabet arménien, mis au point par Mesrop Mashtotz, date du IVe siècle. La première transcription musicale par notes était faite au XIIe siècle. Les premières universités étaient ouvertes en Arménie au Moyen Age. Mais la ville d'Erevan n'avait pas d'écoles supérieures avant le pouvoir soviétique. Actuellement, elle en a onze. L'Université d'Etat, fondée dès les premières années de la révolution, prépare des spécialistes dans tous les domaines essentiels des sciences, des techniques et de la culture. Erevan de nos jours compte 50000 étudiants dont beaucoup d'étrangers.

L'Académie des sciences de l'Arménie coordonne les activités de nombreux centres de recherches. L'un d'eux se trouve perché dans les montagnes, à plusieurs kilomètres de la capitale; c'est l'observatoire astrophysique de Burakan. Les astrophysiciens qui les étudient sont dirigés par Victor Ambartsoumian, président de l'Académie des sciences de l'Arménie. Son nom fait autorité dans le monde des sciences: il préside au Conseil International des Unions scientifiques depuis bien d'années.

Les savants accueillent avec beaucoup d'attention chaque travail nouveau des physiciens arméniens. Le plus grand accélérateur circulaire d'électrons permettant des recherches complexes sur le microcosme a été construit à Erevan. L'institut de machines à calcul a conçu toute une famille d'ordinateurs à usage multiple. C'est ici qu'a été réalisée la première machine à autoprogrammation de notre pays.

Erevan ne cesse de croître, de se construire. Aussi toute description de cette ville est-elle déjà vieille le lendemain. Chaque jour, l'habitant d'Erevan, et à plus forte raison, le touriste, découvre une nouvelle Erevan. Venez la voir vous-même! Vous y serez toujours les bienvenus!

Sie fliegen über einem bergigen Land, das Auge hat sich schon an das Bild gewöhnt, plötzlich aber weichen die Berge zurück, nur ihre Schatten gleiten noch über die Erde. Durch das friedliche Tal winden sich wie schimmernde Perlenketten kleine silberne Flüsse. Soweit das Auge reicht – endlose Weinberge. Sie warten auf das Tal, wo sich den gewundenen Arax entlang die Staatsgrenze der UdSSR hinzieht...

Plötzlich erscheint Jerewan in seiner prachtvollen Größe. Nichts bleibt Ihnen verborgen, weder die Seen noch das Grün und die Steine, in die die Stadt gekleidet ist. Mauern aus Stein, Gebäude aus Stein, Dächer aus Stein, Gehsteige aus Stein, Denkmäler aus Stein... Der Stein lebt... Blaugrauer Basalt und violetter, rötlicher, weißer und orangefarbener Tuff beherrschen die Stadt.

Die armenische Erde ist ebenso alt wie der Himmel, der über ihr leuchtet und wo jetzt ein rotbeiniger Storch die Spuren eines Flugzeugs verwischt. Die Erde allein ist schon ein Museum. Sie bewahrt sogar das, was die Hufe der Kampfrosse einstmals in den Boden stampften und die Eroberer verbrennen und dem Erdboden gleichmachen wollten. Und die Erde hat die Farbe des Blutes, die Asche von verbrannten Büchern und die nicht aufgegangenen Saaten von Gerste und Weizen bewahrt wie auch Denkmäler mit Aufschriften wie diese: „... Argischti, der Sohn Menuas, hat diese mächtige Festung errichtet und ihr den Namen Erbuni gegeben...", die davon zeugt, daß Jerewan ein Altersgenosse Roms und 782 v. u. Z. gegründet worden ist.

Es gibt noch ein denkwürdiges Datum in der Geschichte Jerewans, das Jahr 1920, als auf der alten Erde die Sowjetmacht ausgerufen wurde und der Aufbau eines neuen, sozialistischen Armeniens begann.

1924 stellte das Akademiemitglied Alexander Tamanian den ersten Generalplan für Jerewan auf, der für 150000 Einwohner berechnet war. Der berühmte Architekt war der Meinung, daß die Einwohnerzahl in 15 Jahren das Fünffache erreichen werde.

„Baugerüste sind das erste, was man sieht, wenn man sich Jerewan nähert", schrieb Maxim Gorki 1928. Fünf Jahre vor der festgesetzten Frist mußte bereits ein anderer Plan aufgestellt werden, diesmal für 400000 Einwohner, aber nach kurzer Zeit stimmte auch er nicht mehr.

Die günstige geographische Lage, das malerische Relief und ein gesundes Klima eröffneten der Hauptstadt Armeniens große Perspektiven. Und der Tag ist nicht mehr fern, an dem in einem Jerewaner Haus der erste Schrei des Millionsten Einwohners der Stadt erschallen wird. Die gesamte Fläche der Stadt beträgt heute 90 Quadratkilometer.

Dieses Wachstum der Stadt und ihrer Einwohnerzahl ist hauptsächlich durch die intensive Entwicklung der Industrie bedingt. Maschinenbau, „Große Chemie", Buntmetall-, Leicht-, Lebensmittel- und Textilindustrie wie auch andere Industriezweige machen Jerewan nicht nur zu einem großen Industriezentrum der Republik, sondern der Sowjetunion.

Armenien ist ein Land mit einer jahrhundertealten Kultur. Bereits im 4. Jahrhundert hatte der Aufklärer Mesrop Maschtoz das armenische Schrifttum geschaffen. Die erste Notenaufzeichnung stammt aus dem 12. Jh. Im Mittelalter wurden die ersten armenischen Universitäten gegründet. Aber in Jerewan selbst gab es vor der Oktoberrevolution keine einzige Hochschule. Heute gibt es ihrer elf. In Jerewan studieren heute 50000 Jugendliche, darunter viele Ausländer.

Die Akademie der Wissenschaften Armeniens koordiniert die Tätigkeit zahlreicher Forschungszentren. Eines davon liegt hoch in den Bergen, einige Kilometer von Jerewan entfernt – das Bürokaner Astrophysische Observatorium. Die Forschungsarbeiten der Astrophysiker werden von dem Präsidenten der A. d. W. der Armenischen SSR, Viktor Ambarzumian, geleitet, der große Autorität unter den Wissenschaftlern der ganzen Welt genießt: Viele Jahre lang leitete er den Internationalen Rat wissenschaftlicher Vereinigungen.

Mit großem Interesse verfolgen die Wissenschaftler jede neue Arbeit der armenischen Physiker. In Jerewan ist der größte elektronische Ringbeschleuniger der UdSSR geschaffen worden, mit dem man komplizierte Forschungen der Mikrowelt durchführen kann. Im Institut für mathematische Maschinen wurde eine ganze Serie von Computern für verschiedene Zwecke erforscht. Hier ist auch die erste Maschine mit automatischer Programmierung in unserem Land gebaut worden...

Jerewan wächst und wird weiter ausgebaut. Darum ist jede Stadtbeschreibung bald überholt. Jeden Tag entdeckt der Jerewaner ein neues Jerewan, von den Touristen ganz zu schweigen, die man hier herzlich willkommen heißt!

Volamos sobre un país montañoso. Los ojos, acostumbrados a las montañas, las esperan ver de nuevo. De repente, éstas van quedando atrás y sólo sus sombras se mueven por la tierra, recorriendo el antiguo y apacible valle, donde los arroyos se entrelazan en collares de plata. Vermos infinitos viñedos y nuestros ojos esperan seguir contemplando el valle, donde a lo largo del sinuoso Arax pasa la frontera de la URSS...

Sin ocultar sus lagos, ni su verdor, ni su atavío de piedra, así, súbitamente, surge Ereván. Paredes, edificios, techos de mampostería, empedrados y monumentos de piedra... La piedra aquí parece adquirir vida... Basalto gris azulado y toba violeta, rosada, rojiza, blanca, naranja, predominan en la ciudad.

Armenia es tan antigua como el cielo que la cubre. La cigüeña, con sus patas rojas, borra la estela dejada por el avión. Tierra museo, conserva y mantiene lo que trataron de pisotear los cascos de los caballos de los conquistadores, lo que intentaron quemar y borrar de su faz. También conserva el color de la sangre, la ceniza de los libros y la semilla del trigo y la cebada que no brotaron, sus monumentos y el siguiente testimonio grabado en la piedra: «... Arguishti, hijo de Menua, construyó esta poderosa fortaleza y le dio el nombre de Erebuni...» Es la partida de nacimiento de Ereván, coetáneo de Roma, en 782 a.n.e.

La historia de Ereván cuenta con otra gran fecha: 1920. En la antigua tierra fue proclamado el poder soviético y comenzó la construcción de la nueva Armenia, la Armenia socialista.

La población de Ereván debe quintuplicarse en quince años, predijo el académico Alexandr Tamanián y trazó el primer Plano General de Desarrollo de la ciudad, calculado para ciento cincuenta mil habitantes.

«Las obras en construcción son lo primero que salta a la vista en los accesos de Ereván», escribió Máximo Gorki en 1928. Cinco años antes del plazo fijado hubo que confeccionar el segundo plano, calculado esta vez para cuatrocientos mil habitantes, que pronto también quedó caduco.

Relieve pintoresco, privilegiada situación geográfica y condiciones climáticas favorables brindaron a la capital de Armenia amplias perspectivas de desarrollo. En alguna casa de la ciudad pronto se oirá el primer llanto del millonésimo habitante de Ereván. Noventa kilómetros cuadrados es el espacio que ocupa actualmente Ereván.

La ampliación de la ciudad y el crecimiento de su población se deben, ante todo, al rápido desarrollo de la industria. Construcción de maquinarias, industria química, metalurgia no ferrosa, industria ligera, alimenticia, textil y otras, tipifican a Ereván, no sólo como un verdadero centro industrial de la república federada, sino como una potencia productora de la Unión Soviética.

De cultura milenaria es Armenia. En el siglo IV el iluminista Mesrop Mashtots creó el alfabeto armenio. El primer libro de música se remonta al siglo XII. En la Edad Media fueron fundadas las primeras universidades. Pero en Ereván, antes de la instauración del poder soviético, no existía ninguna institución de enseñanza superior. Ahora cuenta con once. La Universidad Nacional, fundada en los primeros años de la revolución, prepara especialistas en todas las ramas principales de la ciencia, la técnica, la producción y la cultura. Ereván cuenta con cincuenta mil estudiantes, incluyendo muchos de países extranjeros.

La Academia de Ciencias de Armenia coordina la actividad de los numerosos centros de investigación. Uno de ellos está ubicado en lo alto de las montañas, a varios kilómetros de Ereván. Es el observatorio astrofísico de Biurakán. Prestigioso en el mundo científico es el presidente de la Academia de Ciencias de la RSS de Armenia, Víctor Ambartsumián, quien dirige las investigaciones astrofísicas y desde hace años encabeza el Consejo Internacional de Uniones Científicas.

Cada nueva investigación de los físicos armenios es recibida con gran interés por los científicos de todo el mundo. En Ereván fue creado el acelerador electrónico circular más grande de la URSS, que permite realizar complejas investigaciones del micromundo. En el instituto de máquinas cibernéticas fueron creadas una serie de computadoras de uso múltiple y la primera con programación automática en nuestro país.

Ereván sigue creciendo y construyendo, por ello cualquier descripción de la ciudad envejece pronto. Sus habitantes, y aún más los turistas, descubren a diario un Ereván nuevo.

¡Visiten a Ereván!

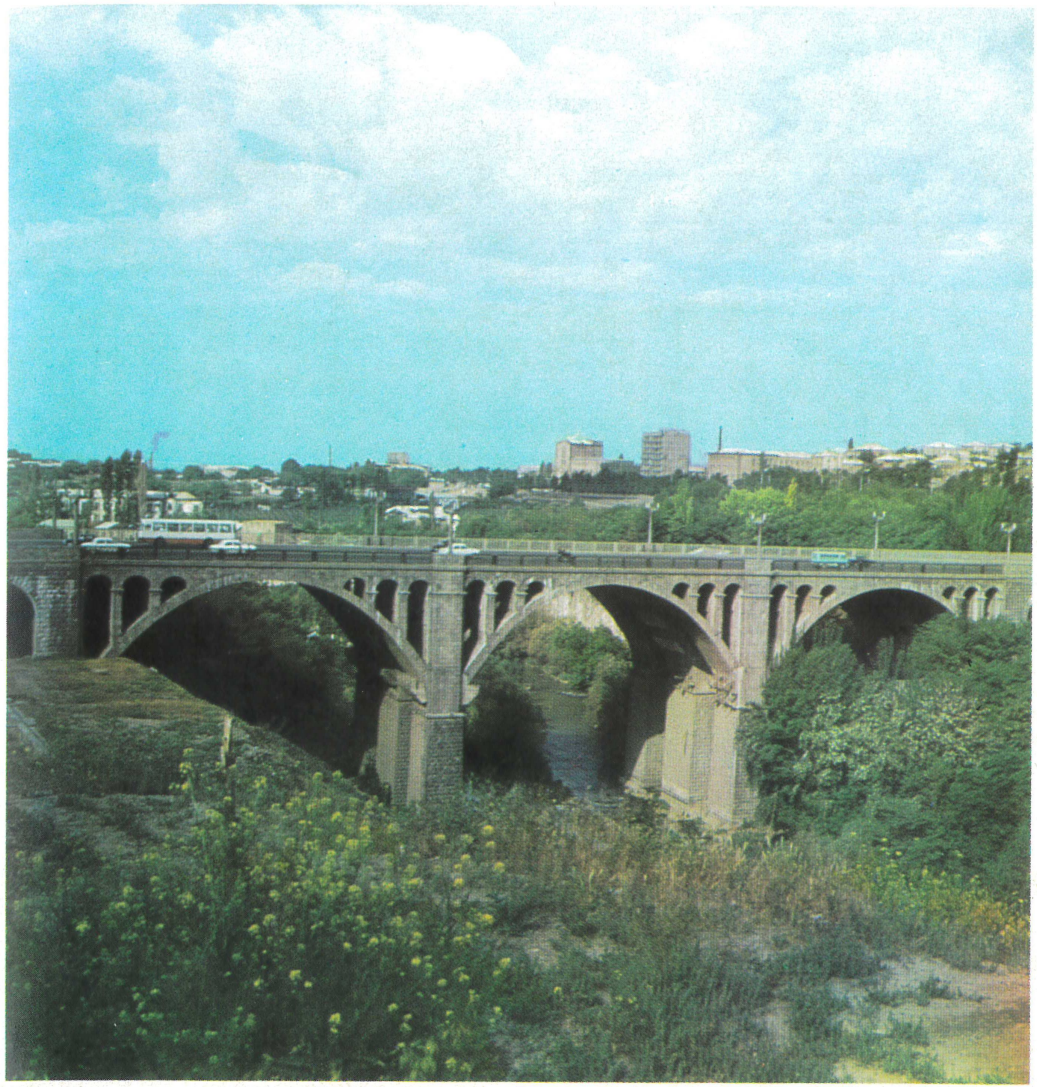

С высоты окружающих гор Ереван открывается белыми стремительными линиями высоких домов среди мягкой, акварельной зелени.

Շրջակա լեռների բարձունքից Երևանը նուրբ, ակվարելային կանաչի մեջ երևում է իր բարձրաբերձ շենքերի սպիտակ, սլացիկ գծերով։

Yerevan seen from the mountains surrounding it offers a view of long white lines of tall apartment houses set in a gentle, aquarelle-like verdure.

Vue des montagnes encerclant Erevan, la ville se présente à vous sous les murs blancs de ses édifices jaillissant de flots de verdure, aux teintes douces, comme peinte à l'aquarelle.

Von den Bergen, die Jerewan umgeben, sieht man die Stadt mit ihren hohen weißen Häusern, die in weiches Aquarellgrün gebettet sind.

Desde lo alto de las montañas que lo rodean, Ereván se revela por las impetuosas líneas blancas de sus altos edificios entre un suave verdor de acuarela.

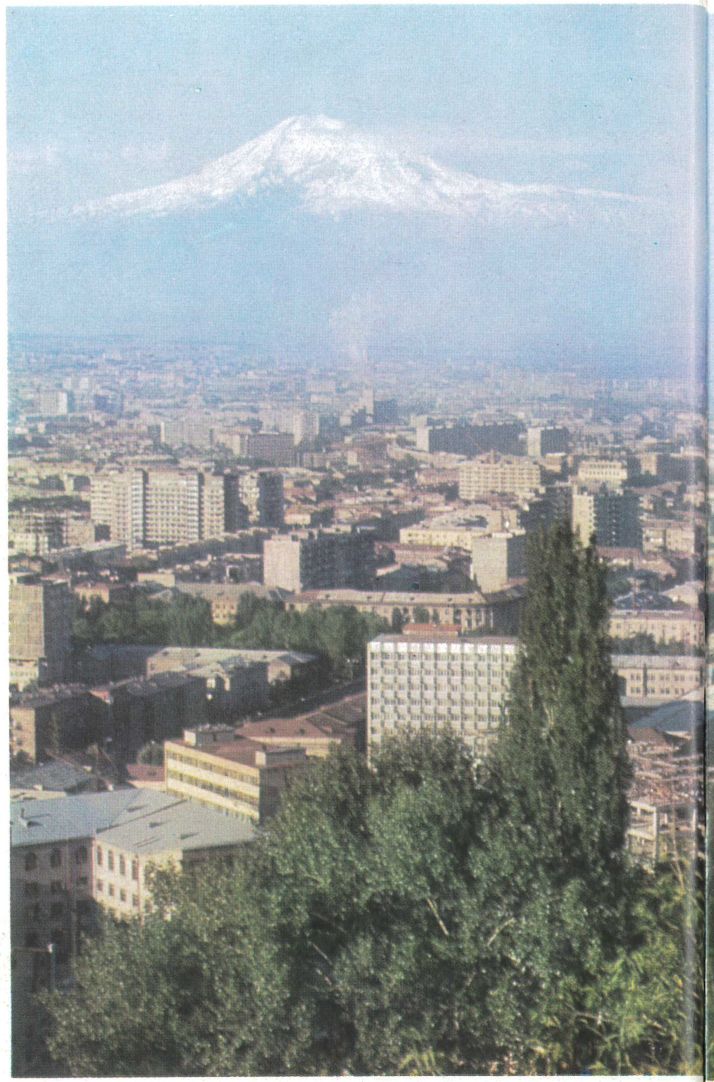

Новый Ереван начали строить с центральной площади, которая носит имя основателя Советского государства — Владимира Ильича Ленина.

Նոր Երևանն սկսել են կառուցել կենտրոնական հրապարակից, որը կրում է սովետական պետության հիմնադիր Վլադիմիր Իլյիչ Լենինի անունը։

New Yerevan was built around a central square which bears the name of the founder of the Soviet state, Vladimir Ilyich Lenin.

La ville nouvelle commence avec sa place centrale qui porte le nom de Lénine, fondateur de l'Etat des Soviets.

Das Zentrum des neuen Jerewan ist ein Platz, der den Namen des Gründers des Sowjetlandes, W. I. Lenins, trägt.

La construcción del nuevo Ereván comenzó por la plaza central que lleva el nombre de Vladímir Ilich Lenin, fundador del Estado Soviético.

В строгих и монументальных ансамблях современного Еревана нашли отображение традиции древнего армянского зодчества.

Ժամանակակից Երևանի խիստ ու մոնումենտալ համալիրներում արտացոլում են գտել հին հայկական ճարտարապետության ավանդույթները։

The proud and monumental buildings of present-day Yerevan still reflect the traditions of ancient Armenian architecture.

L'architecture contemporaine sobre et grave des agglomérations d'Erevan continue les traditions anciennes.

Die strengen und monumentalen Ensembles des modernen Jerewan widerspiegeln die Traditionen der alten armenischen Baukunst.

Los monumentales conjuntos de Ereván reflejan las tradiciones de la antigua arquitectura armenia.

СЛАВА ТРУДУ

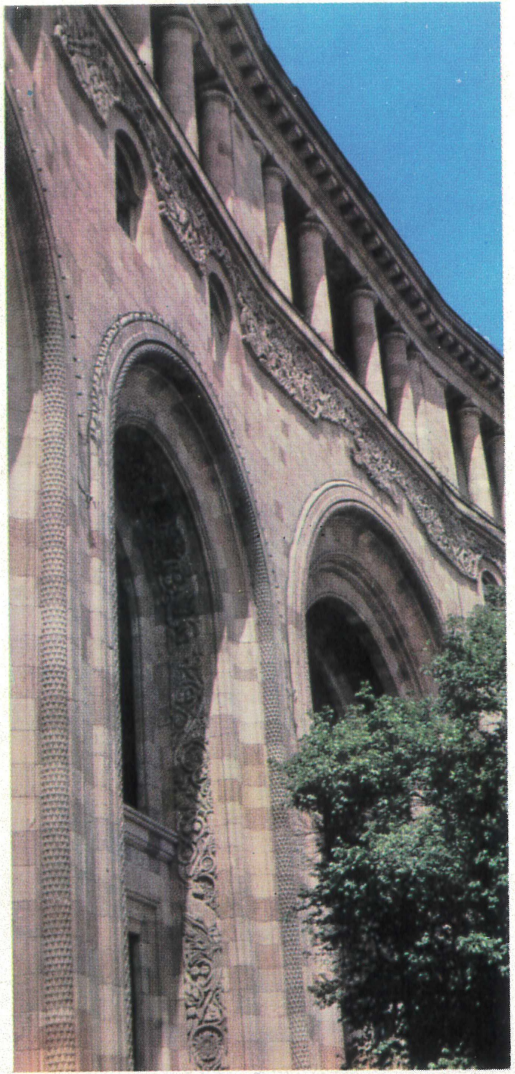

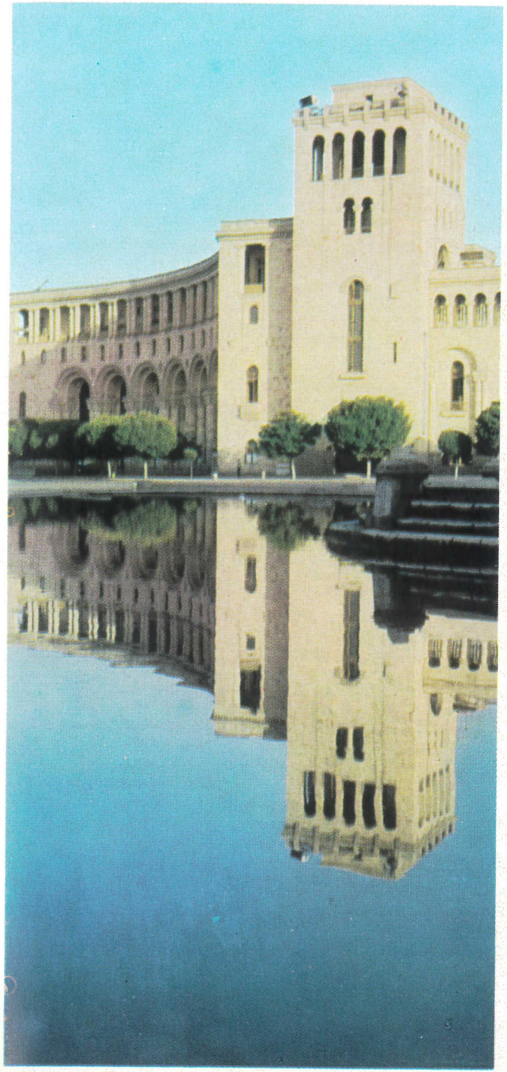

Около 80 стран мира импортируют разнообразную продукцию ереванских предприятий — от электронно-вычислительных машин до всемирно известного армянского коньяка.

Աշխարհի մոտ 80 երկրներ ներմուծում են երևանյան ձեռնարկությունների զանազան արտադրանք՝ էլեկտրոնային հաշվիչ մեքենաներից սկսած մինչև համաշխարհային համբավ վայելող հայկական կոնյակը։

About 80 countries import various goods made in Yerevan – from computers to the widely famed Armenian cognac.

80 pays importent la production des entreprises d'Erevan: des ordinateurs au cognac arménien mondialement renommé.

Etwa 80 Länder importieren die verschiedensten Erzeugnisse der Jerewaner Betriebe – von den elektronischen Rechenmaschinen bis zum weltberühmten armenischen Kognak.

Cerca de ochenta países importan artículos de las empresas de Ereván, desde computadoras electrónicas hasta el reconocido en todo el mundo coñac armenio.

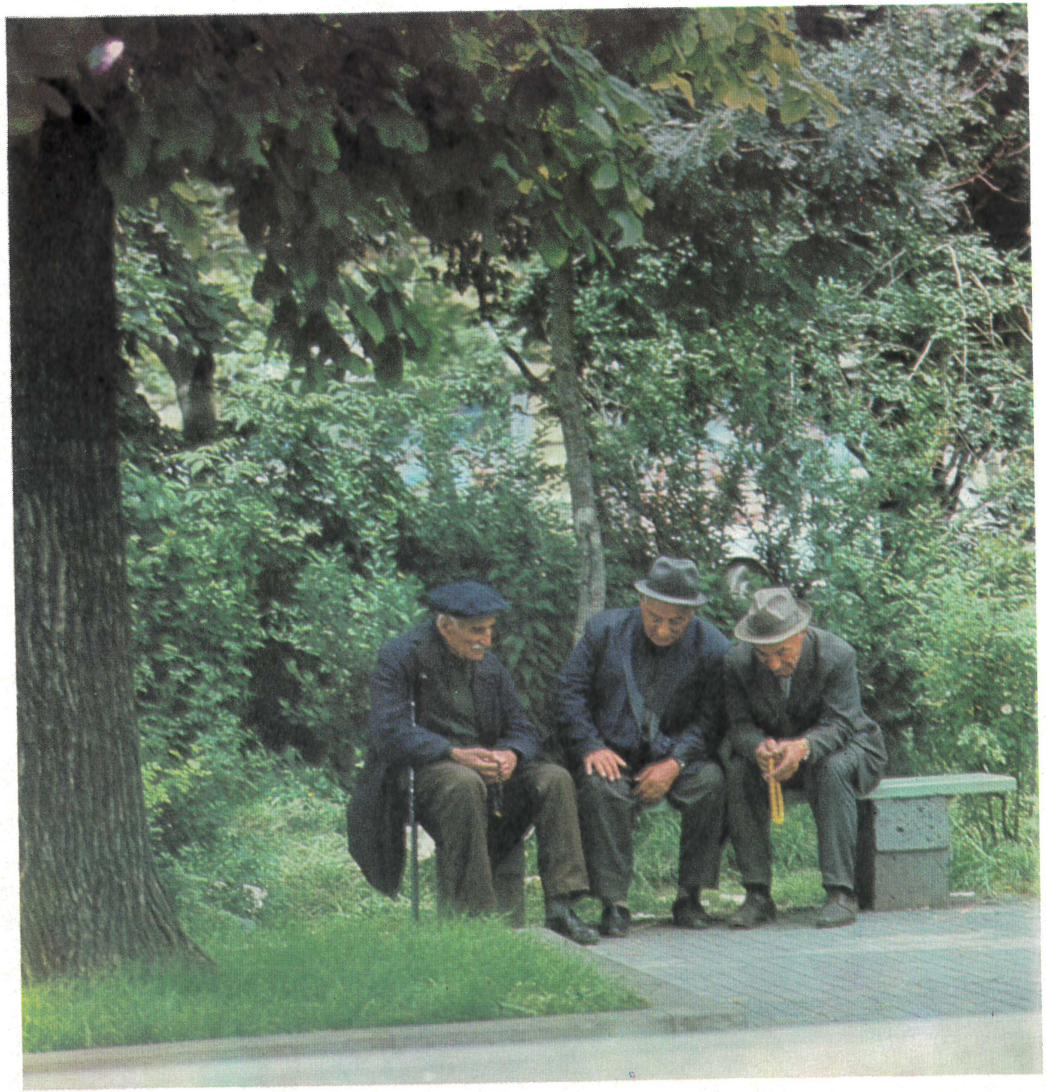

Свято хранит народ память о жертвах геноцида 1915 г. Стрела монумента, устремленная в небо, символизирует возрождение армянской нации.

Ժողովուրդը սրբորեն է պահպանում 1915 թ. հայասպանության զոհերի հիշատակը։ Հուշարձանի երկինք խոյացած սլաքը խորհրդանշում է հայ ժողովրդի վերածնունդը։

The people keep holy the memory of the victims of the genocide in 1915. The arrow of the monument, straining for the sky, symbolises the rebirth of the Armenian nation.

Le peuple n'oubliera jamais les victimes du génocide de 1915. La flèche élancée du monument symbolise la renaissance de la nation arménienne.

Die Erinnerung an die Opfer des Massakers im Jahre 1915 hält das Volk hoch in Ehren. Der gen Himmel ragende Pfeil des Monuments symbolisiert die Wiedergeburt des armenischen Volkes.

El pueblo rinde homenaje a las víctimas del genocidio de 1915. La flecha del monumento dirigida al cielo simboliza el renacimiento de la nación armenia.

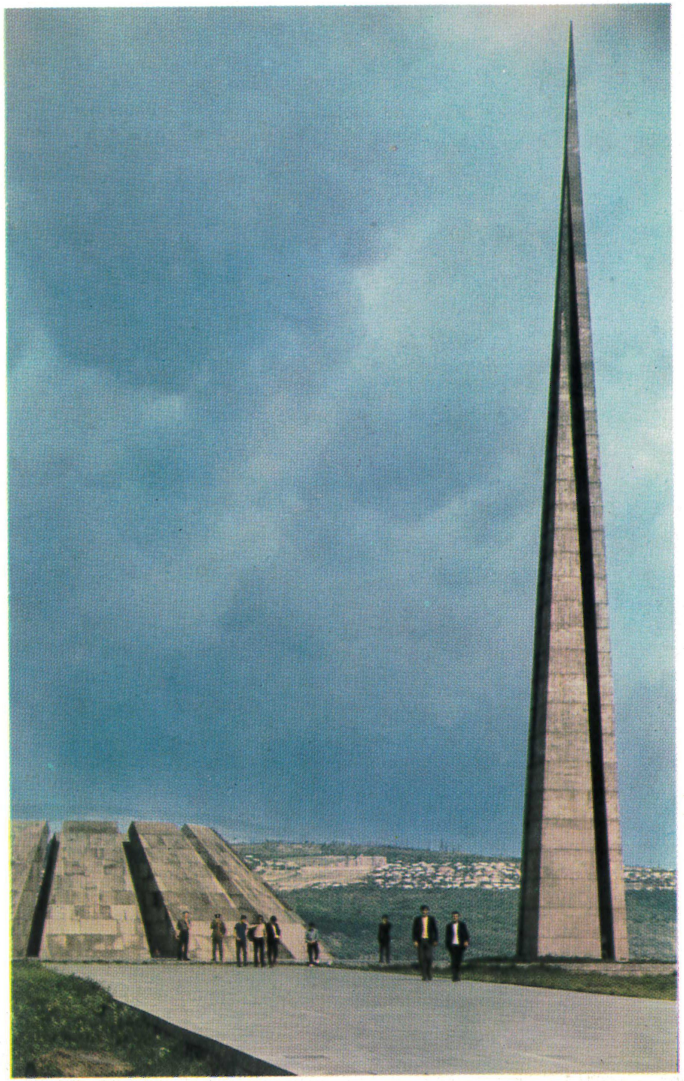

У памятника «Мать-Родина» горит вечный огонь в честь тех, кто отдал свою жизнь за счастье и свободу советского народа.

«Մայր Հայրենիք» հուշարձանի մոտ հավիտենական կրակ է վառվում ի պատիվ նրանց, ովքեր իրենց կյանքը զոհել են սովետական ժողովրդի երջանկության ու ազատության համար։

A perpetual flame in honour of those who gave their lives for the happiness and freedom of the Soviet nation burns before the Monument to the Motherland.

Le feu éternel du monument «Patrie-Mère» est allumé en l'honneur de ceux qui avaient donné leurs vies pour le bonheur et la liberté du peuple soviétique.

An dem Denkmal „Mutter-Heimat" brennt das Ewige Licht zum Gedenken derer, die ihr Leben für das Glück und die Freiheit des Sowjetvolkes hingegeben haben.

Al pie del monumento «Madre Patria» arde la llama eterna en honor a los que cayeron por la felicidad y la libertad del pueblo soviético.

Своеобразны памятники столицы Советской Армении. В 1968 г. рядом с монументом пламенному революционеру Степану Шаумяну взметнулись вверх прохладные струи 2.750 фонтанчиков. Столько лет исполнилось городу. Знаменательный юбилей вместе с советским народом отпраздновали тысячи гостей из многих стран.

Ինքնատիպ են Սովետական Հայաստանի մայրաքաղաքի հուշարձանները։ 1968 թվականին բոցաշունչ հեղափոխական Ստեփան Շահումյանի հուշարձանի կողքին վեր խոյացան 2.750 ցայտաղբյուրների սառնորակ շիթերը։ Լրացավ քաղաքի 2.750 տարին։ Նշանակալից հոբելյանը սովետական ժողովրդի հետ միասին տոնեցին բազմաթիվ երկրներից ժամանած հազարավոր հյուրեր։

Soviet Armenia has some very original monuments. In 1968, to commemorate the city's 2,750th anniversary, a fountain with 2,750 jets shooting cool streams of water into the air was built opposite the monument to the ardent revolutionary Stepan Shaumyan. This notable jubilee was celebrated both by the Soviet people and by thousands of guests from all over the world.

Les monuments de la capitale de l'Arménie Soviétique sont souvent originaux. En 1968, à côté du monument du révolutionnaire Chaomian ont jailli 2750 jets d'eau: tel était l'âge de la ville. Tous les Soviétiques et les invités étrangers ont fêté ensemble son glorieux anniversaire.

Eigenartig sind die Denkmäler der Hauptstadt Sowjetarmeniens. 1968 wurden neben dem Monument für den bekannten Revolutionär Stepan Schaumian 2750 kleine Springbrunnen errichtet, deren Wasserstrahlen Kühle spenden. So alt war damals die Stadt geworden. Dieses denkwürdige Jubiläum wurde nicht nur vom Sowjetvolk, sondern auch von Tausenden Gästen aus dem Ausland gefeiert.

Los monumentos de la capital de la Armenia soviética son peculiares. En 1968, junto al monumento en el que perpetúa la memoria del ardiente revolucionario Stepán Shaumián, comenzaron a brotar chorros de agua fresca de 2.750 fuentecillas, correspondientes a los años cumplidos por la ciudad. Miles de huéspedes procedentes de muchos países celebraron junto al pueblo soviético este glorioso aniversario.

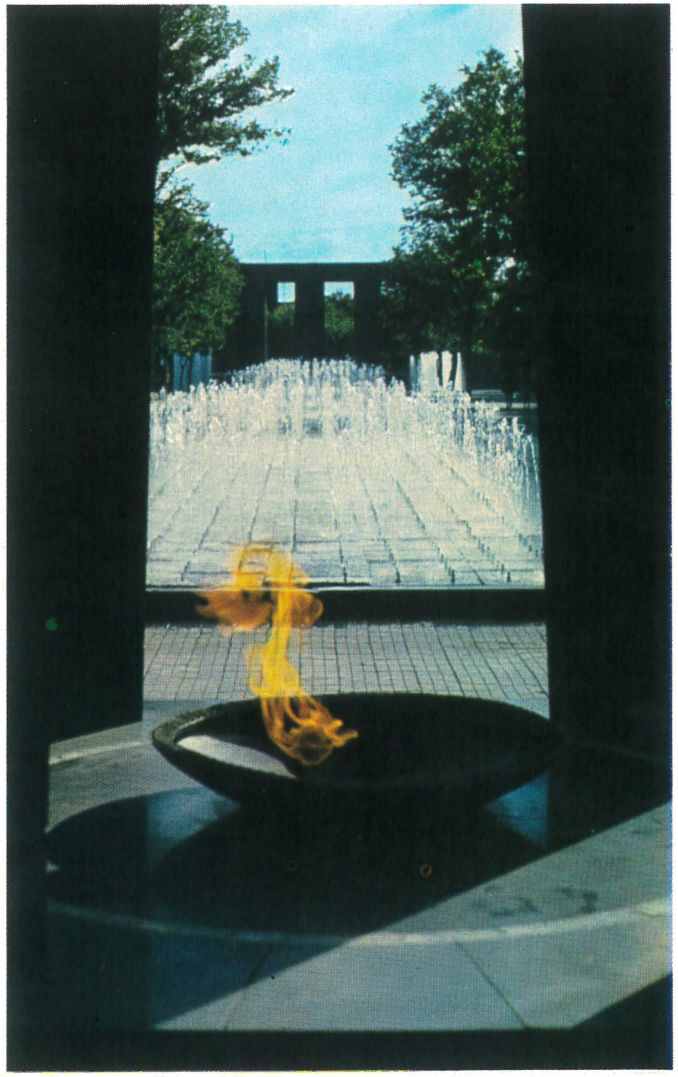

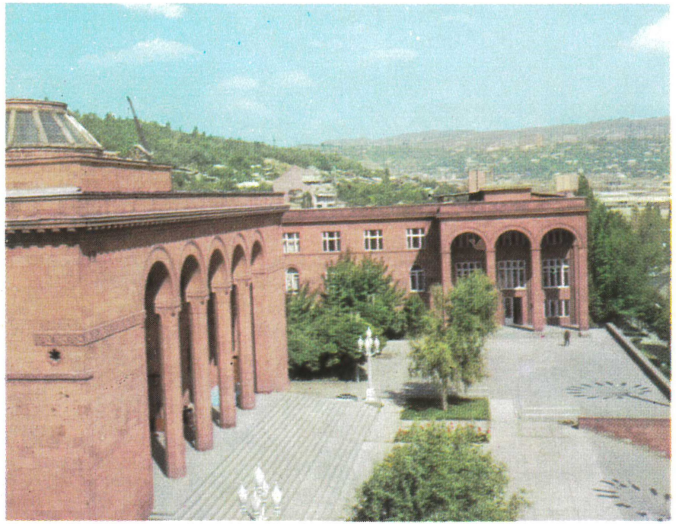

Ереванские ученые известны далеко за рубежами родины работами в области математики, физики и астрономии, химии и геологии, виноградарства и виноделия, истории и философии.

Երևանի գիտնականները հայրենիքի սահմաններից դուրս հայտնի են մաթեմատիկայի և երկրաբանության ասպարեզում կատարած իրենց աշխատանքներով։

Yerevan's scientists are famous far beyond the frontiers of their country for their work in the fields of mathematics, physics and astronomy, chemistry and geology, vine cultivation and wine making, history and philosophy.

Les travaux exécutés par les savants d'Erevan dans les domaines des mathématiques, physique, astronomie, géologie, viticulture, vinification, histoire et philosophie sont connus dans beaucoup de pays étrangers.

Die Jerewaner Wissenschaftler sind weit außerhalb der Grenzen ihrer Heimat durch ihre Arbeiten auf dem Gebiet der Mathematik, Physik und Astronomie, der Chemie und Geologie, des Weinbaus und der Kelterei, der Geschichte und Philosophie gut bekannt.

Los científicos de Ereván son conocidos más allá de las fronteras de su patria por sus trabajos en matemáticas, física y astronomía, química y geología, viticultura y vinicultura, historia y filosofía.

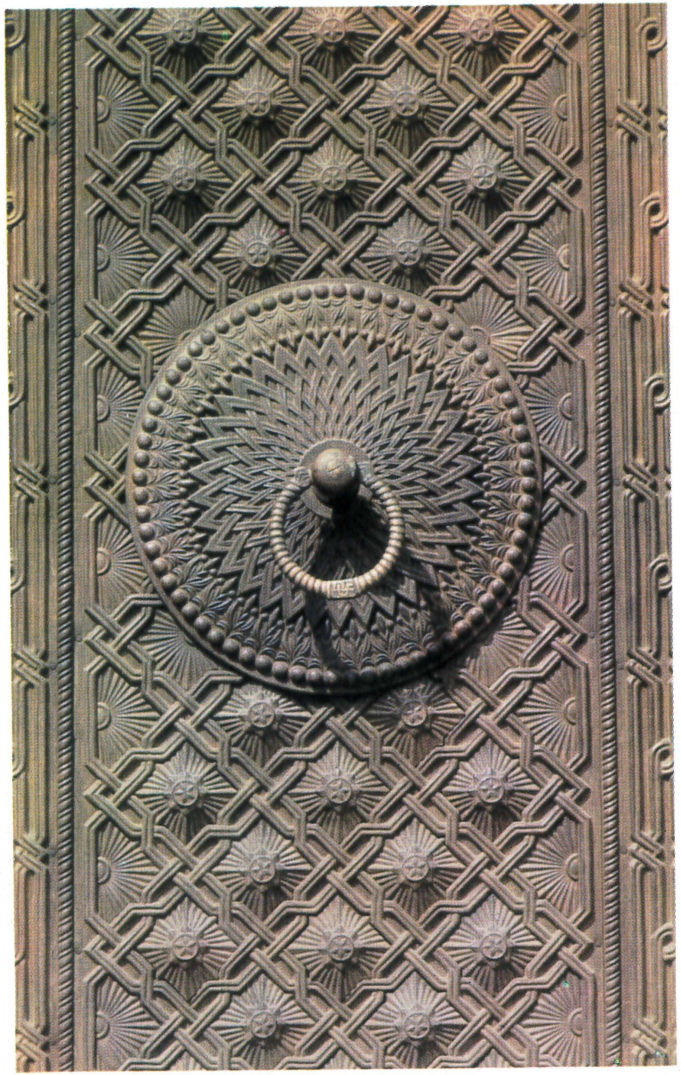

Бесценные сокровища хранятся в Матенадаране — одном из древнейших и богатейших мировых центров рукописной культуры.

Անգնահատելի գանձեր են պահ-ված Մատենադարանում՝ ձեռա-գիր մշակույթի հնագույն ու հա-րստագույն համաշխարհային կենտրոններից մեկում։

Invaluable treasures are preserved at Matenadaran, which has one of the most ancient and richest collections of manuscripts in the world.

D'inappréciables trésors sont gardés au Maténadaran, un des plus anciens et des plus riches centres de conservation de manuscrits.

Unermeßliche Schätze werden in Matenadaran aufbewahrt, einem der ältesten und reichsten Zentren für Handschriften.

«Matenadarán» es uno de los más ricos centros mundiales donde se conservan manuscritos antiguos.

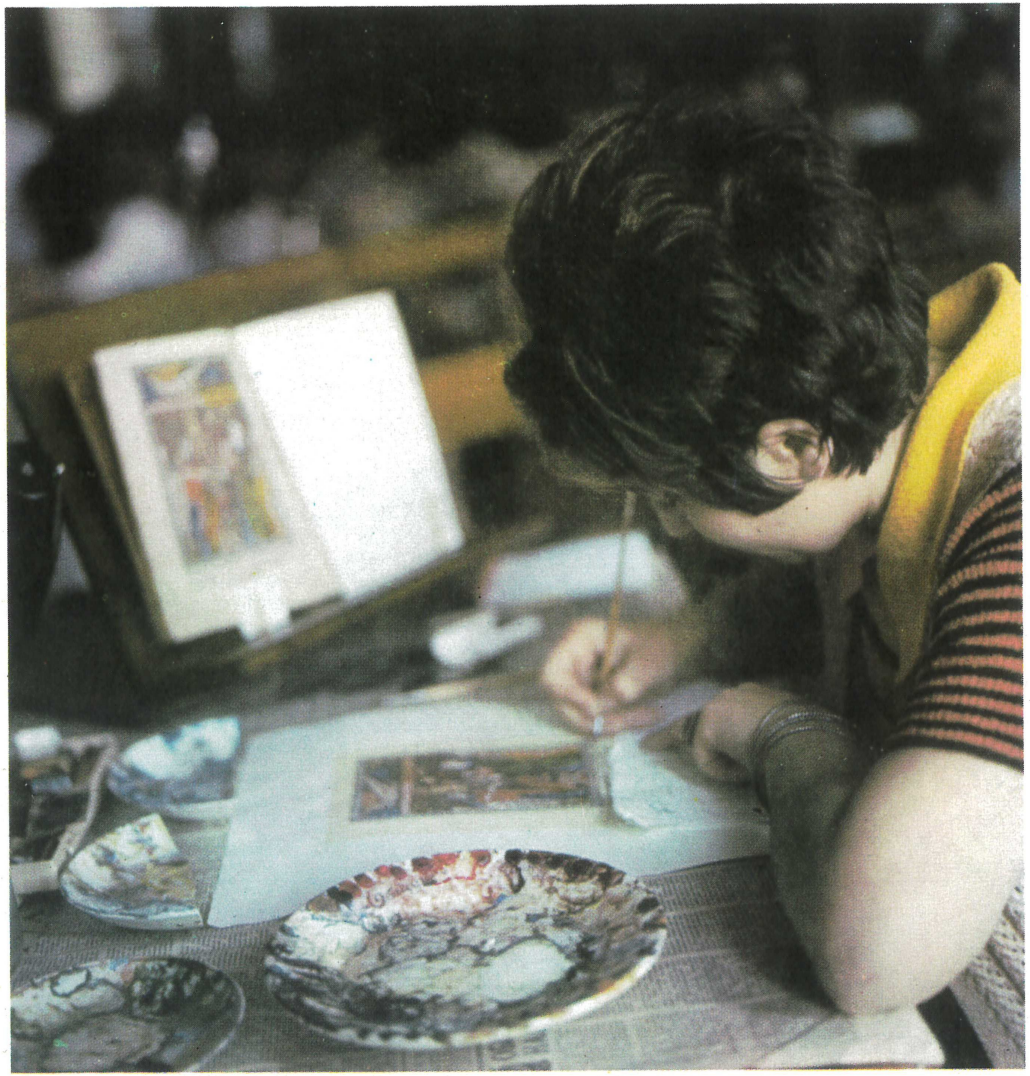

В Матенадаране собрано более 15.000 манускриптов на армянском, персидском греческом, грузинском, латинском, эфиопском, хинди и других языках.

Մատենադարանում հավաքված են ավելի քան 15.000 հին ձեռագրեր հայերեն, պարսկերեն, հունարեն, վրացերեն, լատիներեն, եթովպերեն, հինդի և այլ լեզուներով:

The Matenadaran collection consists of more than 15,000 manuscripts in Armenian, Persian, Greek, Georgian, Latin, Ethiopian, Hindi and other languages.

Au Maténadaran se trouvent plus de 15000 manuscrits en arménien, perse, éthiopien, géorgien, latin, hindi et autres langues.

In Matenadaran werden über 15000 Manuskripte in armenischer, persischer, griechischer, georgischer, lateinischer, äthiopischer Sprache, in Hindi u. a. aufbewahrt.

En «Matenadarán» hay más de quince mil manuscritos en lenguas armenia, persa, griega, georgiana, latín, etíope, hindú y otras.

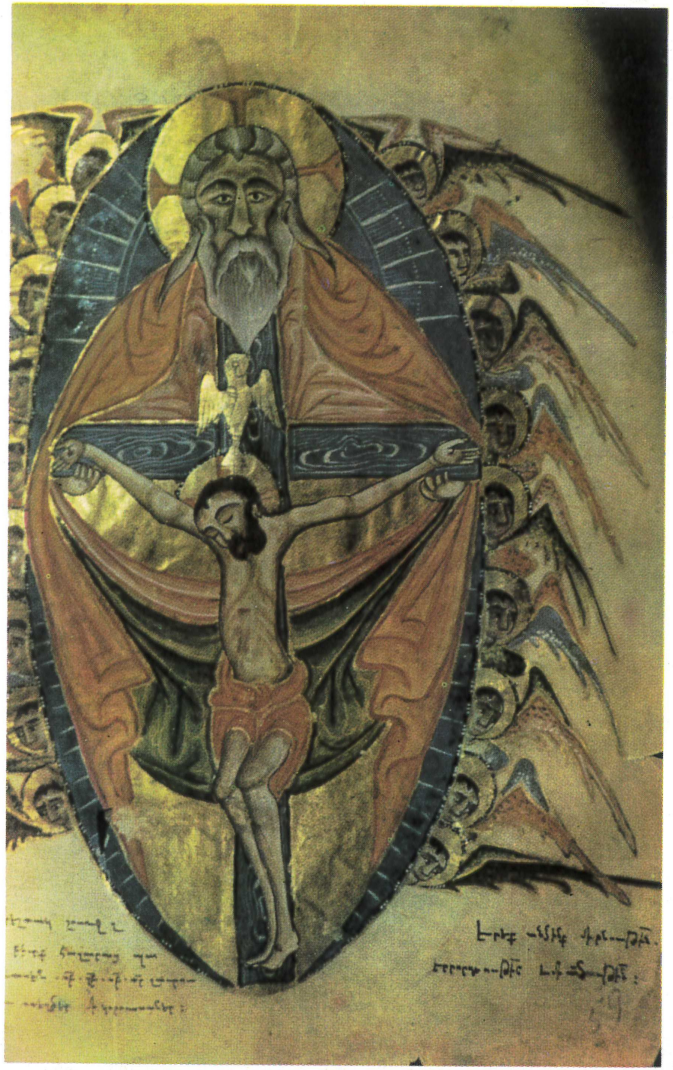

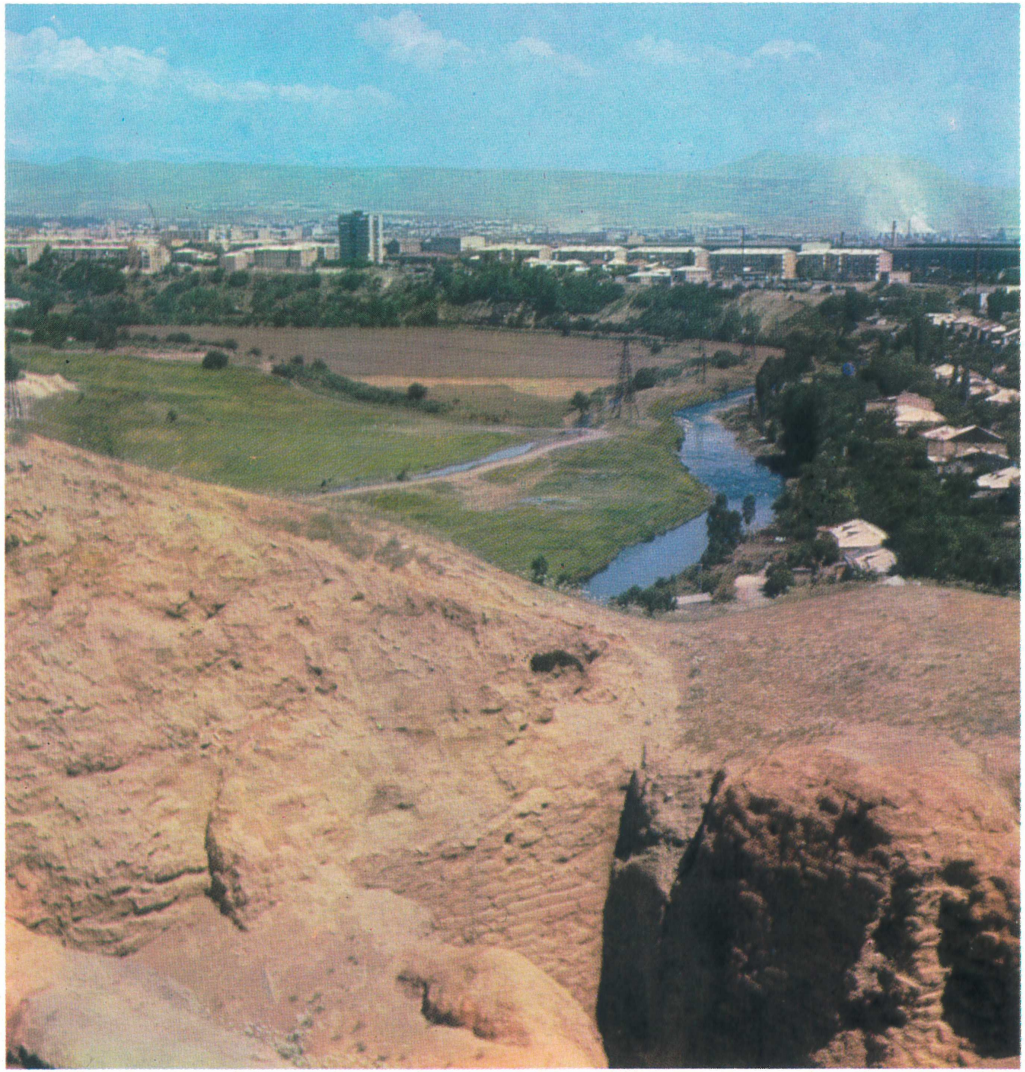

На протяжении многовековой истории было у Армении двенадцать столиц. Если бы даже не существовало других свидетельств, одного этого факта достаточно, чтобы восстановить героико-трагическую историю армянского народа, из века в век сражавшегося на границе Европы и Азии за свою независимость.

Еревану выпала жестокая участь видеть гибель своих соседей—столиц, возникавших в Араратской долине и павших под ударами несметных полчищ римлян, персов, арабов, турок, монголов.

И сейчас, столетия спустя, листая книгу истории Еревана, поражаешься жизнестойкости народа. Какая сила заставляла его жить, какая сила поднимала его, трижды убитого ереванца, на ноги? Какая сила помогла ему в 1724 г. организовать героическую защиту города, которая вписана золотыми буквами в историю армянского народа?! Так же как битва Вартананцев (451 г.), так же как Сардарапатская битва (1918 г.).

В 1826 г., нарушив Гюлистанский мирный договор, Персия развязала войну против России. Католикос Нерсес Аштаракеци, последовательный сторонник союза и единства Армении с Россией, отложил в те дни в сторону крест и кинул соотечественникам боевой клич: «Настал час, когда мы сможем своими глазами увидеть освобождение Араратского края и всей армянской нации... Поднимитесь, храбрецы-армяне, отряхните землю свою от персов... чтобы потом жить свободно».

1 октября 1827 г. русские войска и армянские добровольцы вошли в Ереван. «Слово ‹русский› должно быть для нас свято, как его кровь, коей мы освободились навсегда!» — эти слова великого писателя Хачатура Абовяна знают в каждом армянском доме. Но освободилась только восточная часть страны.

Западная Армения оставалась под властью Османской империи. И в 1915 г. здесь разразилась катастрофа. Началась массовая резня армян. Было убито полтора миллиона человек, а свыше полумиллиона нашли свой конец в песках Аравии, в водах Тигра и Евфрата. Жертвами геноцида стали две трети армянского народа...

Через пять лет впервые после многовекового перерыва Армения обрела государственность. 29 ноября 1920 г. Ереван стал столицей Советской Армении. Двенадцатой столицей в истории Армении. И последней — теперь навсегда. Народ, который в прошлом тысячу раз был на грани гибели, выстоял и сейчас осуществляет вековую мечту — живет по-новому, в своем государстве, под родным небом.

В Ереване созданы Комитет по культурным связям с соотечественниками за рубежом и Комитет по приему и устройству возвращающихся из-за границы армян. Двести тысяч их вернулись с чужбины на свою землю.

Современный Ереван далеко перешагнул старые границы. Вот как описывает город начала века Мариэтта Шагинян: «Это пыльный губернский городишко... За главной улицей вставала неописуемая теснота переулков, целое сборище плоскоголовых, однообразных домиков, часто из необожженного сырца, грозившего рассыпаться через десяток-другой лет. На уличках тесно и грязно, Никто их не подметал». Неповторимые памятники, изредка привлекавшие внимание специалистов, тускнели под бременем лет и от человеческого небрежения.

Новый Ереван отличается живописностью, оригинальностью архитектурного облика и остроумным сочетанием требований градостроительства с природными условиями. Многие здания орнаментированы искусной резьбой по камню, украшены фресками, мозаикой. Особую красоту придают городу базальтовые скалы, обилие зелени и воды, многочисленные фонтаны. Богатейшее наследие прошлого, традиции древней культуры получили яркое воплощение в архитектуре современного Еревана.

«Армянские зодчие работают с чувством большой ответственности перед своим народом, перед историей», — свидетельствует французский архитектор Франсуа Кан. Американский писатель Вильям Сароян говорит: «Мне довелось побывать во многих городах мира. Но я не знаю города, который рос бы так быстро, был бы таким красивым, как Ереван!»

Բազմադարյան պատմության ընթացքում Հայաստանն ունեցել է ավելի քան տասներկու մայրաքաղաք։ Թթե նույնիսկ գոյություն չունենային այլ վկայություններ, հենց միայն այդ փաստը բավական է, որպեսզի վերականգնվի հայ ժողովրդի հերոսական-ողբերգական պատմությունը, ժողովուրդ, որը Եվրոպայի և Ասիայի սահմանի վրա դարեդար մարտնչել է իր անկախության համար։

Եվ այժմ, հարյուրամյակներ հետո, Քերթելով Երևանի պատմությունը, ապշում ես ժողովրդի կենսունակության վրա։ Ինչպիսի՞ ուժ է ստիպել նրան գոյատևել, ինչպիսի՞ ուժ է ոտքի կանգնեցրել նրան՝ երեք անգամ սպանված երևանցուն։ Ինչպիսի՞ ուժ կարող էր օգնել նրան 1724 թվականին կազմակերպելու քաղաքի հերոսական պաշտպանությունը, որը ոսկե տառերով է գրված հայ ժողովրդի պատմության մեջ. այդպես էլ Վարդանանց ճակատամարտը (451 թ.), Սարդարապատի ճակատամարտը (1918 թ.)։

1826 թվականին, խախտելով Գյուլիստանի հաշտության պայմանագիրը, Պարսկաստանը պատերազմ սկսեց Ռուսաստանի դեմ։ Կաթողիկոս Ներսես Աշտարակեցին, որը Հայաստանը Ռուսաստանին միացնելու հետևողական կողմնակից էր, այն օրերին մի կողմ դրեց խաչը և հայրենակիցներին կեռաս մարտական կոչ. «Հասել է պահը, երբ մենք մեր աչքերով կարող ենք տեսնել Արարատյան երկրի և ողջ հայ ազգի ազատագրումը...։ Ոտքիելեք, իմ քաջ հայեր, քոթափեք մեր հողը պարսիկներից..., որպեսզի այսուհետև ապրենք ազատ»։

1827 թ. հոկտեմբերի 1-ին ռուսական զորքը և հայ կամավորները մտան Երևան։ «Ռուս» բառը պետք է մեզ համար դառնա սուրբ, ինչպես նրա լեզուը, որի շնորհիվ մենք ազատագրվեցինք հավիտյան»— մեծ գրող Խաչատուր Աբովյանի այս խոսքերը գիտեն ամեն մի հայի օջախում։ Բայց ազատագրվեց երկրի միայն արևելյան մասը։

Արևմտյան Հայաստանը մնաց Օսմանյան կայսրության իշխանության տակ։ Եվ 1915 թվականին այստեղ ազգ տեղի ունեցավ։ Սկսվեց հայերի մասսայական ջարդը։ Ոչնչացվեց մեկուկես միլիոն հայ, իսկ ավելի քան կես միլիոն հայեր իրենց վախճանը գտան Արաբիայի ավազուտներում, Տիգրիսի ու Եփրատի ջրերում։ Ցեղասպանության զոհ դարձավ հայ ժողովրդի երկու երրորդը...

Հինգ տարի հետո, բազմադարյան ընդմիջումից հետո առաջին անգամ Հայաստանը պետականություն ձեռք բերեց։ 1920 թվականի նոյեմբերի 29-ին Երևանը դարձավ Սովետական Հայաստանի մայրաքաղաքը։ Հայաստանի պատմության մեջ տասներկուերորդը։ Եվ այժմ՝ հավիտյան վերջինը։ Այն ժողովուրդը, որ անցյալում հազարավոր անգամներ կանգնած է եղել կործանման եզրին, ոտքի կանգնեց և այժմ իրականացնում է իր դարավոր երազանքը՝ ապրում է նոր կյանքով, իր պետության մեջ, հարազատ երկնքի ներքո։

Երևանում ստեղծվել է արտասահմանյան հայրենակիցների հետ կուլտուրական կապերի կոմիտե և արտասահմանից հայրենադարձվող հայերի ընդունման ու տեղավորման կոմիտե։ Երկու հարյուր հազար հայեր օտարությունից վերադարձել են իրենց հայրենիք։

Ժամանակակից Երևանը վաղուց անցել է հին սահմանները։ Մարիետա Շահինյանը ահա ինչպես է նկարագրում քաղաքը մեր դարի սկզբին. «Դա փոշոտ գավառական փոքր քաղաք է... Գլխավոր փողոցի հետնամասերում շարված են աննկարագրելի խոտիթյամբ նրբանցքներ, տափակ կտուրներով, միանման տների մի ամբողջ հավաքակուտ, որոնց մեծ մասը չթրծված աղյուսից է և սպառնում է փլվել մեկ-երկու տասնամյակ հետո։ Փողոցները նեղ են ու կեղտոտ։ Ոչ ոք դրանք չի մաքրում»։ Ժամանակ առ ժամանակ մասնագետների ուշադրությունը գրավող անկրկնելի հուշարձանները խունացել էին տարիների բեռի տակ ու մարդկանց անփութությունից։

Նոր Երևանը աչքի է ընկնում ճարտարապետական դեմքի գեղեցկությամբ ու ինքնատիպությամբ և քաղաքաշինության պահանջների ու բնական պայմանների խելամիտ զուգակցմամբ։ Բազմաթիվ շենքեր զարդարված են քարի հմուտ փորագրություններով, որմնանկարներով ու մանրանկարներով։ Քաղաքին առանձնահատուկ գեղեցկություն են տալիս բազալտե ժայռերը, կանաչի ու ջրի առատությունը, բազմաթիվ շատրվանները։ Անցյալի հարստացուն ժառանգությունը, հնագույն մշակույթի ավանդությունները ցայտուն արտացոլում են գտել արդի Երևանի ճարտարապետության մեջ։

«Հայ ճարտարապետները աշխատում են իրենց ժողովրդի հանդեպ, պատմության հանդեպ մեծ պատասխանատվության զգացումով»,— վկայում է ֆրանսիացի ճարտարապետ Ֆրանսուա Կանը, Ամերիկյան գրող Վիլյամ Սարոյանն ասել է. «Ինձ հաջողվել է լինել աշխարհի շատ քաղաքներում։ Բայց ես չգիտեմ այլ քաղաք, որն աճեր այսքան արագ, լիներ այսքան գեղեցիկ, ինչպես Երևանը»։

Armenia has had 12 capitals during the many centuries of its history. That alone, even if there were no more evidence, would be sufficient proof from which to recreate the heroic and tragic history of the Armenian people, a nation on the frontier between Europe and Asia, fighting for its independence for century after century.

Yerevan suffered the cruel fate of seeing the destruction of other capitals which grew up in the Ararat valley and fell beneath the blows of the numberless Roman, Persian, Arab, Turkish and Mongolian hordes.

And now, leafing through centuries of Armenian history, one is struck by the staunchness of that people. What vital strength, what power brought the thrice slain citizens of Yerevan back to their feet? What force helped them in 1724 to organise the heroic defence of their city, an action which now shines in letters of gold in the history of the Armenian people? And so also with the Battle of Vardanan in 451 and of Sardarapat in 1918.

In 1826 Persia broke the Gulistan Peace Treaty and entered into a war against Russia. The catholicos Nerses Ashtaraketsi, a firm supporter of the union of Armenia and Russia, put his cross aside and gave his compatriots the following battle-cry: "The time has come when we shall see with our own eyes the liberation of the Ararat region and of the whole Armenian nation.... Rise up, brave Armenians, chase the Persians from your land ... so as to live in freedom."

On October 1, 1827 the Russian troops and Armenian volunteers entered Yerevan. "We must hold the very word 'Russian' as holy, like his blood, with which we gained our freedom for ever!" These words by the great writer Khachatur Abovyan are known in every Armenian home. That battle, however, liberated only the Eastern part of the country.

Western Armenia remained in the hands of the Ottoman Empire. It was there that a catastrophe was to explode. In 1915 a mass slaughter of Armenians began. One and a half million were killed and more than half a million met their death in the sands of Arabia, and in the waters of the Tigris and Euphrates. Two-thirds of the Armenian people disappeared victims of this genocide....

Five years later, Armenia, after a break of several centuries, gained its statehood. On November 29, 1920, Yerevan became the capital of Soviet Armenia, the twelfth – and it will be the very last – capital in Armenia's history. Its people, who in the past had been thousands of times on the verge of extinction, had held firm and is now realising a centuries-old dream: to live anew, with its own state and under its native skies.

Two special committees have been founded in Yerevan: one for cultural relations with fellow-countrymen abroad, and another for the settlement of Armenians returning from foreign countries. Two hundred thousand have returned from foreign parts to their own land.

Present-day Yerevan has far outstripped its old frontiers. Here is a description by Marietta Shaginyan of the town at the beginning of the century: "It is a dusty little provincial town.... Beyond the main street lies a labyrinth of tiny alleys with a medley of flat-roofed and identical houses, often of unbaked bricks which threaten to crumble to dust within a few years. The alleys are narrow and dirty and no one sweeps them." Unique monuments, which from time to time attracted the attention of specialists, decayed, worn by time and lack of care.

New Yerevan is notable for its picturesqueness, the originality of its architecture and its piquant blending of the building requirements of a modern city and the natural landscape. Many of the buildings are decorated with stone fretwork, frescoes and mosaics. The basalt stones, the plentiful pools and greenery and the large number of fountains all contribute to the city's especial beauty. The rich heritage of the past and the traditions of its ancient culture are fully expressed in its modern architecture.

"Armenian builders bring to their work a feeling of responsibility towards their people and their history," asserts the French architect François Can, and the American writer William Saroyan says that he has stayed in many towns around the world but does not know of a town which has grown so fast or stayed so beautiful as Yerevan.

Au cours de longs siècles, l'Arménie changea 11 fois de capitale. Même s'il n'existait pas d'autres témoignages, ce fait à lui seul serait suffisant pour retracer l'histoire héroïque et tragique d'un peuple qui, vivant entre l'Europe et l'Asie, devait combattre pour son indépendance presque tous les cent ans.

Erevan eut le malheur de voir périr successivement ses voisines, capitales arméniennes réduites en cendres par les envahisseurs romains, perses, arabes, turcs, mongols.

En relisant les annales de la ville, on admire l'amour de la vie de ses habitants... Quelle force l'obligeait à vivre, quelle force le redressait sur ses pieds, cet Erevanien trois fois tué? Quelle est cette force qui l'aida en 1724 à organiser la défense historique de la ville, laquelle fut inscrite en lettres d'or dans l'histoire du peuple arménien. Il en fut de même pour la bataille des Vardanantz (451) et celle de Sardarapat (1918).

En 1826, violant l'accord de paix de Gulistan, la Perse déclencha la guerre contre la Russie. Alors le catholicos Nerses Ashtaraketsi, partisan conséquent de l'union de l'Arménie et de la Russie, appela son peuple: «L'heure est venue où nous verrons de nos yeux la liberté du pays d'Ararat et de toute la nation arménienne ... Levez-vous, braves Arméniens, balayez les Perses de votre terre... pour vivre en liberté.»

Le 1er octobre 1827, les troupes russes et les volontaires arméniens entrèrent dans la ville. «Le nom Russe» doit nous être sacré comme son sang par lequel nous nous sommes libérés à jamais!» – cette phrase prononcée par le grand écrivain arménien Abovian est connue de chaque famille arménienne. Mais ce n'était que l'est du pays qui retrouva sa liberté à l'époque.

L'Armenie Occidentale demeurait sous le joug turc. Et en 1915 une catastrophe s'y déclencha: le massacre des Arméniens. 1 500 000 hommes furent tués et plus de 500 000 Arméniens périrent dans les sables d'Arabie et dans les flots du Tigre et de l'Euphrate. Les deux tiers du peuple arménien furent victimes du génocide.

Mais en 1920, l'Arménie restaura son Etat. Le 29 novembre de cette même année, la ville d'Erevan était proclamée capitale de l'Arménie Soviétique. Elle devenait la douzième capitale arménienne... La dernière! Et à jamais! Le peuple qui faillit mille fois disparaître a enduré toutes les adversités et vit maintenant dans son propre Etat, sous le ciel natal: c'est ce dont il avait rêvé durant de longs siècles.

A Erevan fonctionnent le Comité pour les relations culturelles avec les émigrés arméniens et le Comité pour la mise en charge et l'emploi des Arméniens revenant de l'étranger. Ils sont 200 000 qui rentrèrent au pays de leurs ancêtres.

Erevan a débordé ses anciennes frontières. Citons un passage tiré de la description de la ville au début du XXe siècle donnée par M. Chaguinian, femme-écrivain arménienne: «C'est une misérable ville poussiéreuse de province... La rue centrale cachait un labyrinthe inconcevable de ruelles, toute une foule de maisonnettes uniformes et plates, faites le plus souvent en briques crues promettant de tomber en ruine dans une dizaine d'années. Les ruelles sont étroites et malpropres. Il semble qu'on ne les ait jamais balayées.» Ses monuments uniques qui attiraient de temps à autre l'attention des spécialistes se ternissaient sous le poids du temps, abandonnés par l'homme.

Erevan de nos jours se distingue par les couleurs, la physionomie originale que lui a donnée l'architecture moderne ingénieusement adaptée au paysage. Beaucoup de bâtiments sont décorés de pierre taillée, de fresques, de mosaïques. Des rocs de basalte, une verdure abondante et de nombreuses fontaines lui impriment un cachet particulier. Ses urbanistes ont beaucoup puisé dans le patrimoine culturel très riche de l'Arménie. «Les architectes arméniens travaillent avec le sentiment d'une grande responsabilité devant leur peuple», témoigne l'architecte français François Kahn. L'écrivain américain William Saroyan dit: «J'ai visité beaucoup de villes du monde. Mais j'ignore une ville qui croisse aussi vite, soit aussi belle qu'Erevan!»

In seiner jahrhundertealten Geschichte hatte Armenien 12 Hauptstädte. Wenn es sogar keine anderen Beweise gäbe, hätte diese Tatsache schon allein gereicht, um die heroisch-tragische Geschichte des armenischen Volkes, das Jahrhunderte lang an der Grenze Europas und Asiens um seine Unabhängigkeit kämpfen mußte, vor Augen zu führen.

Jerewan war das bittere Los beschieden, den Untergang seiner benachbarten alten Hauptstädte mitzuerleben, die im Ararat-Tal gegründet und von den Heerscharen der Römer, Perser, Araber, Türken und Mongolen zerstört wurden.

Wenn man heute im Geschichtsbuch Jerewans blättert, muß man über die Lebensenergie dieses Volkes staunen. Welche Kraft zwang es zum Leben, welche Kraft richtete den dreimal getöteten Jerewaner wieder auf? Welche Kraft half ihm 1724, die heldenhafte Verteidigung der Stadt zu organisieren, die mit goldenen Lettern in die Geschichte des armenischen Volkes eingetragen ist, wie auch die Schlacht der Wardananzen (451) und die Sardarapater Schlacht (1918).

1826 verletzte Persien den Friedensvertrag von Gulistan und entfesselte einen Krieg gegen Rußland. Der Katholikos Nerses Aschtarakazi, ein konsequenter Verfechter für ein Bündnis zwischen Armenien und Rußland, legte damals das Kreuz beiseite und wandte sich an seine Landsleute mit folgendem Kampfappell: „Der Augenblick ist gekommen, wo wir mit eigenen Augen die Befreiung des Ararat-Tales und des armenischen Volkes sehen können... Auf, ihr mutigen Armenier, befreit euer Land von den Persern, damit ihr dann in Freiheit leben könnt."

Am 1. Oktober 1827 besetzten russische Truppen und armenische Freiwillige Jerewan. „Das Wort ‚Russe' muß uns heilig sein wie auch das Blut, das uns für immer befreit hat." Diese Worte des großen armenischen Schriftstellers Chatschatur Abowian kennt man in jedem armenischen Haus. Befreit wurde damals aber nur der östliche Teil des Landes.

Westarmenien blieb unter dem Joch des Osmanenreiches. 1915 begann hier ein bestialisches Gemetzel, bei dem 1,5 Millionen Menschen getötet wurden und über eine halbe Million in der Aranischen Wüste, im Tigris und Euphrat ums Leben kamen. Zwei Drittel des armenischen Volkes wurden Opfer dieses Völkermordes.

1920 erlangte Armenien nach Jahrhunderten seine Staatlichkeit wieder. Am 29. November wurde Jerewan zur Hauptstadt Sowjetarmeniens proklamiert, zu seiner 12. und letzten Hauptstadt für alle Zeiten. Ein Volk, das man in der Vergangenheit tausendmal auszurotten versuchte, hat standgehalten und verwirklicht jetzt seinen uralten Traum – es lebt ein neues Leben in seinem eigenen Staat, unter seinem Himmel.

In Jerewan wurden ein Komitee für kulturelle Verbindungen mit den Landsleuten im Ausland gegründet und ein Komitee, das die aus dem Ausland zurückkehrenden Armenier aufnimmt und ihnen Arbeit vermittelt. 200 000 sind in die Heimat zurückgekehrt.

Das moderne Jerewan hat seine alten Grenzen weit überschritten. Marietta Schaginian schilderte diese Stadt Anfang des Jahrhunderts folgendermaßen: „Es ist eine kleine staubige Gouvernementsstadt... Hinter der Hauptstraße – unbeschreiblich enge Gäßchen, eine Menge eintöniger, grauer Häuser mit flachen Dächern, die meisten aus ungebrannten Ziegeln, die in zehn oder zwanzig Jahren zerbröckeln werden. Die Straßen sind eng und schmutzig und werden niemals gefegt." Die einmaligen Denkmäler, für die sich manchmal Spezialisten interessierten, litten durch die Nachlässigkeit, mit der sie behandelt wurden.

Architektonisch ist das neue Jerewan malerisch und originell angelegt. Der Stadtbau paßt sich wunderbar der Natur an. Viele Gebäude weisen steingeschnitzte Ornamente auf, sind mit Fresken und Mosaiken verziert. Eigenartige Schönheit verleihen der Stadt die Basaltfelsen, das üppige Grün und die vielen Springbrunnen. Das reiche Erbe der Vergangenheit und die Traditionen der alten Kultur haben in der Architektur Jerewans ihre Verkörperung gefunden.

„Die armenischen Baumeister arbeiten mit einem großen Verantwortungsgefühl vor ihrem Volk, vor der Geschichte", schrieb der französische Architekt François Can. Der amerikanische Schriftsteller William Sarojan sagt: „Ich bin in vielen Weltstädten gewesen, kenne aber keine andere Stadt, die so schnell gewachsen und so schön wäre wie Jerewan..."

Doce capitales tuvo Armenia a lo largo de su historia milenaria. Si no hubiesen existido otros testimonios, bastaría sólo este hecho para recapitular sobre la trágico-heroica historia del pueblo armenio, que durante muchos siglos luchó por su independencia en los límites de Europa y Asia.

A Ereván le tocó el amargo destino de ver el hundimiento de ciudades-capitales vecinas, surgidas en el valle de Ararat, y arrasadas por las hordas romanas, persas, árabes, turcas y mongolas.

Y ahora, al cabo de muchos siglos, al repasar la historia de Ereván, asombra la vitalidad de este pueblo. ¿Qué fuerza lo obligó a vivir? ¿Qué fuerza levantaba al erevanés tres veces muerto? ¿Qué fuerza lo ayudó a organizar en 1724 la heroica defensa de la ciudad, inscrita con letras de oro en la historia de Armenia, al igual que las batallas de los Vardanantsi (451) y de Sardarapat (1918).

Al violar el Tratado de Paz de Guiulistán Persia comenzó las hostilidades contra Rusia en 1826. El jerarca de la iglesia de Armenia, Nersés Ashtaraketsi, partidario consecuente de la alianza y la unidad de Armenia con Rusia, dejando a un lado la cruz lanzó a sus compatriotas este grito de guerra: «Ha llegado la hora en que podremos ver con nuestros propios ojos la liberación del territorio de Ararat y de toda la nación armenia... Levantaos, armenios valientes, limpiad vuestras tierras de los persas... para vivir libres».

El 1 de octubre de 1827 las tropas rusas y los voluntarios armenios entraron en Ereván. En cada casa armenia se conocen las palabras del famoso escritor Jachatur Abovián: «¡La palabra ‹ruso› debe ser sagrada para nosotros al igual que su sangre, que nos liberó para siempre!». Pero sólo la parte oriental del país fue liberada.

Armenia occidental continuaba bajo el poder del imperio otomano. 1915: catástrofe. Los turcos inician una matanza de armenios. Millón y medio de personas perecieron y más de medio millón halló la muerte en los desiertos de Arabia y las aguas del Tigris y el Eufrates. Dos terceras partes del pueblo fue víctima del genocidio.

Al cabo de cinco años, Armenia, por primera vez después de un intervalo de muchos siglos, adquirió su soberanía estatal. El 29 noviembre de 1920 Ereván se convirtió en la capital de la Armenia Soviética, la duodécima y la última. El pueblo que en el pasado supo resistir miles de veces cuando se ensontraba al borde de desaparecer, ahora está realizando su sueño milenario: una vida nueva en su propio Estado, bajo el cielo de su patria.

En Ereván se crearon el Comité de Relaciones Culturales con los Compatriotas en el Extranjero y el Comité encargado de la repatriación. Doscientos mil armenios regresaron.

Ereván rebasó sus antiguos límites. He aquí como lo describe a principios de siglo Marietta Shaguinián: «Es una ciudad pequeña, provinciana, llena de polvo... Tras la calle principal se divisa la indescriptible estrechez de callejuelas y aglomeradas casitas monótonas de adobe con techos planos, que amenazan con desmoronarse al cabo de unos diez años. Las callejuelas son angostas y sucias. Nadie las barre». Los inapreciables monumentos que atraían la atención de especialistas se opacaban bajo el peso de los años y la negligencia humana.

El nuevo Ereván, por su parte, se distingue por su aspecto pintoresco, original conjunto arquitectónico y la conjugacion de las demandas urbanisticas con las bondades de la naturaleza. Muchos edificios están ornamentados con piedra labrada, frescos y mosaicos. Rocas de basalto, agua y verdor abundante y numerosas fuentes dan particular encanto a la ciudad. La arquitectura contemporánea de Ereván refleja la riquísima herencia y las tradiciones de una antigua cultura.

«Los arquitectos armenios trabajan con un gran sentido de responsabilidad para con su pueblo, ante su historia», dice el arquitecto francés François Can. Por su parte, el escritor norteamericano William Saroyan ha declarado: «¡Tuve la oportunidad de visitar muchas ciudades del mundo, pero no conozco ninguna que crezca con tanta rapidez y sea tan bella como Ereván!».

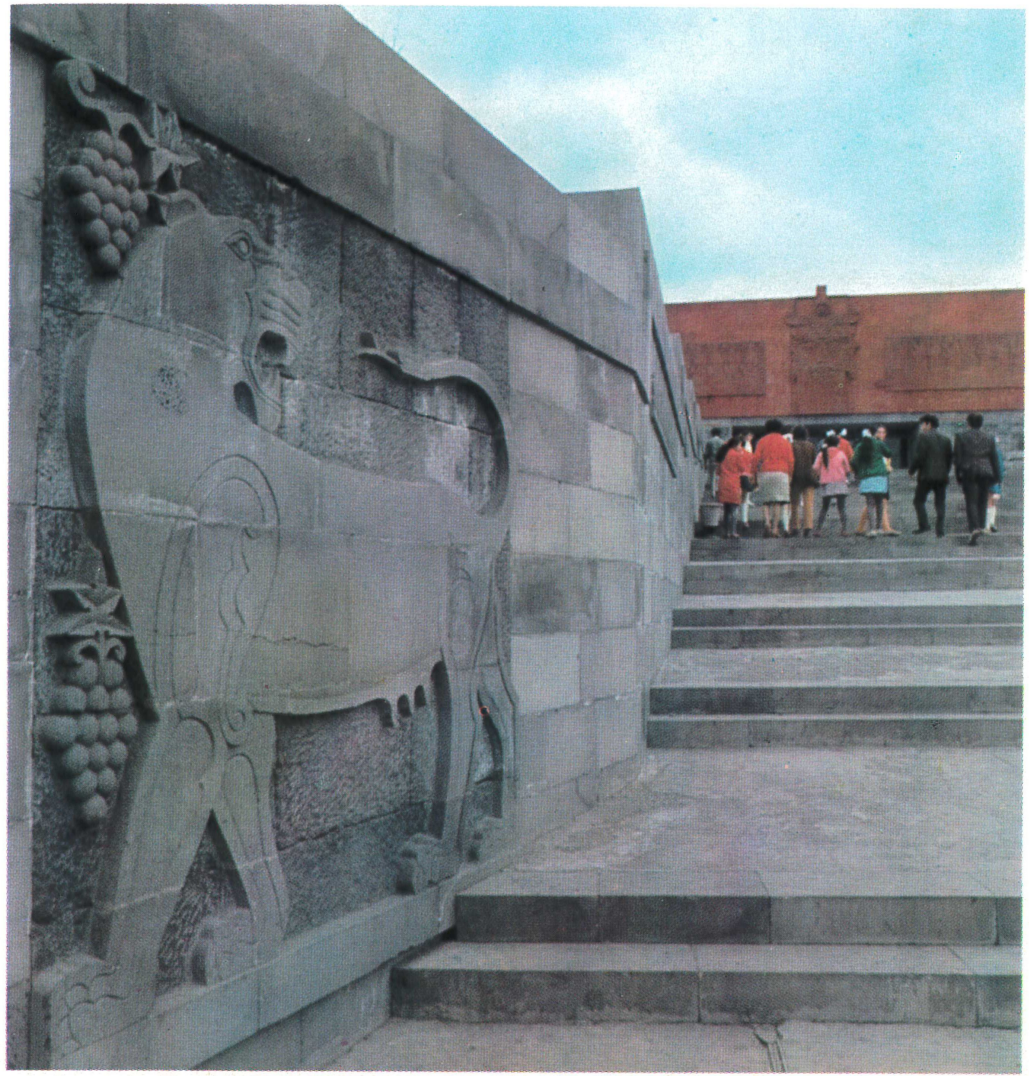

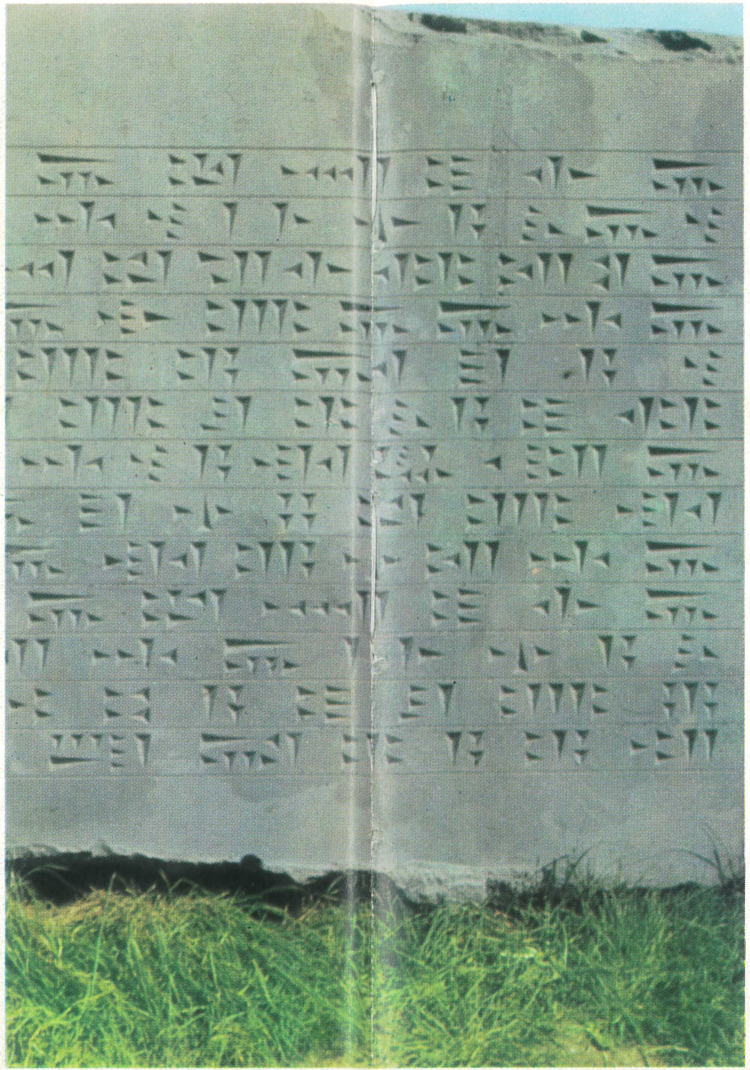

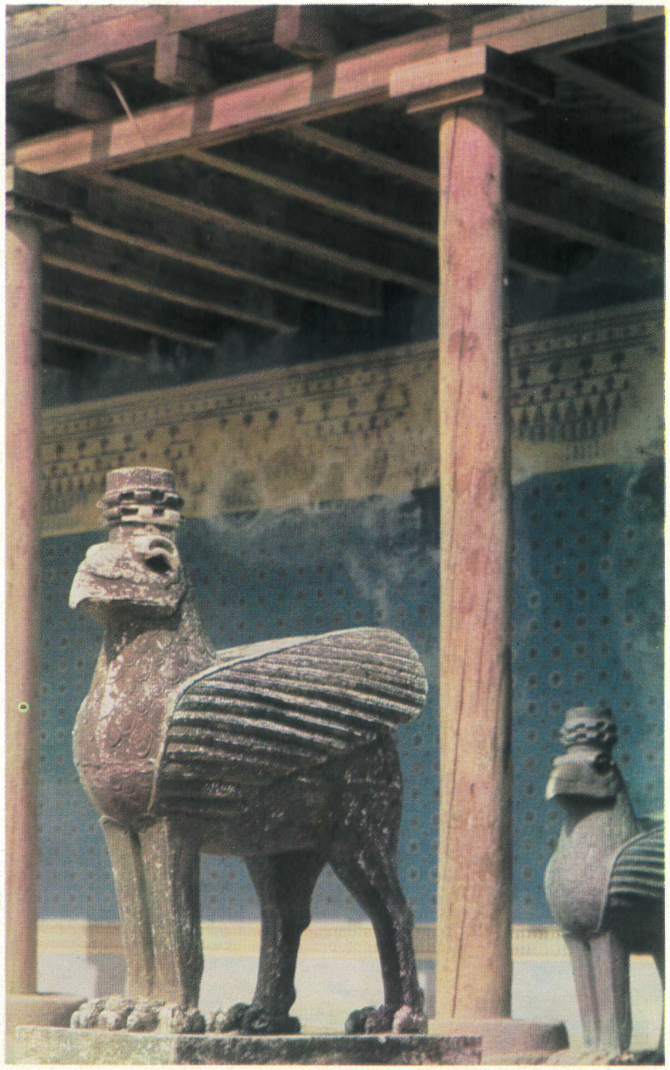

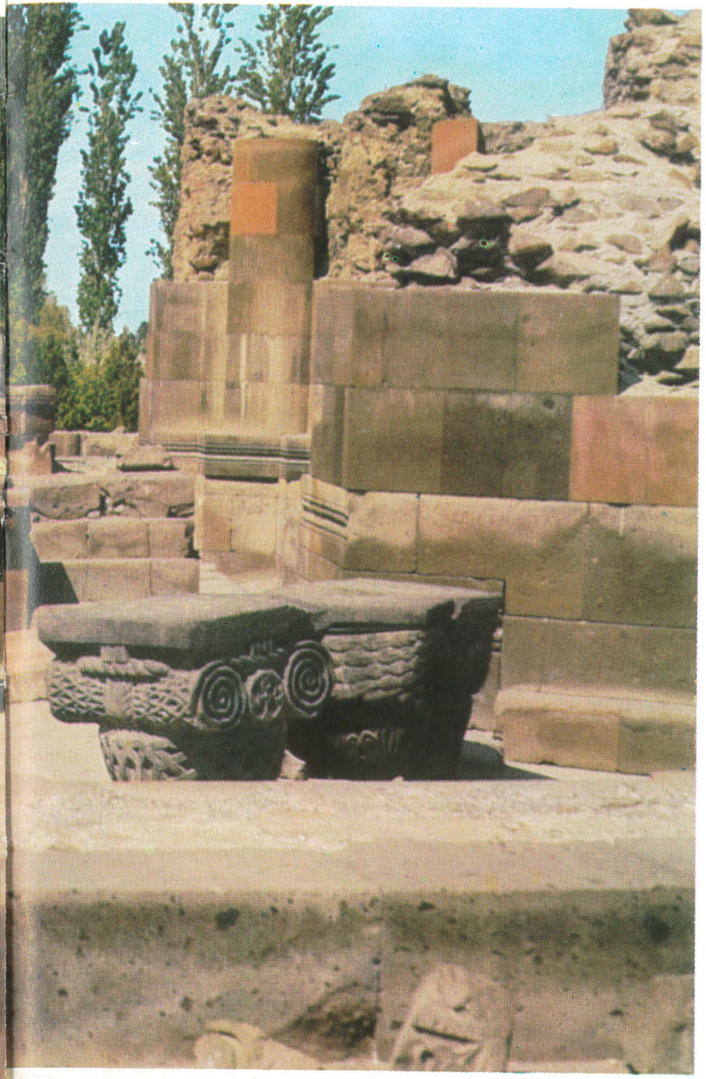

Армению иногда называют «Карастан» — страна камня. Из камня, основного строительного материала, был создан и шедевр армянского зодчества — храм Звартноц (VII в.).

Հայաստանը երբեմն անվանում են «Քարաստան»։ Հիմնական շինանյութից՝ քարից է կառուցվել նաև հայ ճարտարապետության գլուխ-գործոց Զվարթնոցի տաճարը (VII դ.)։

Armenia is sometimes called "Karastan", the Land of Stones. Stones are the basic building material here and Armenia's architectural masterpiece, the Zvartnots temple (7th century) is no exception.

L'Arménie a un autre nom: Karastan, pays de pierre. C'est en pierre qu'était creé le chef-d'œuvre d'architecture arménienne, le temple Zvartnotz (VIIe siècle).

Armenien wird manchmal „Karastan" genannt, was Land aus Stein bedeutet. Aus Stein, dem wichtigsten Baumaterial, besteht auch das Meisterwerk der armenischen Baukunst, die Swartnoz-Kirche aus dem 7. Jahrhundert.

«Karastán»: país de la piedra, llaman también a Armenia. El templo de Zvartnots (siglo VII), obra maestra de la arquitectura armenia, tiene como material bàsico de construcción la piedra.

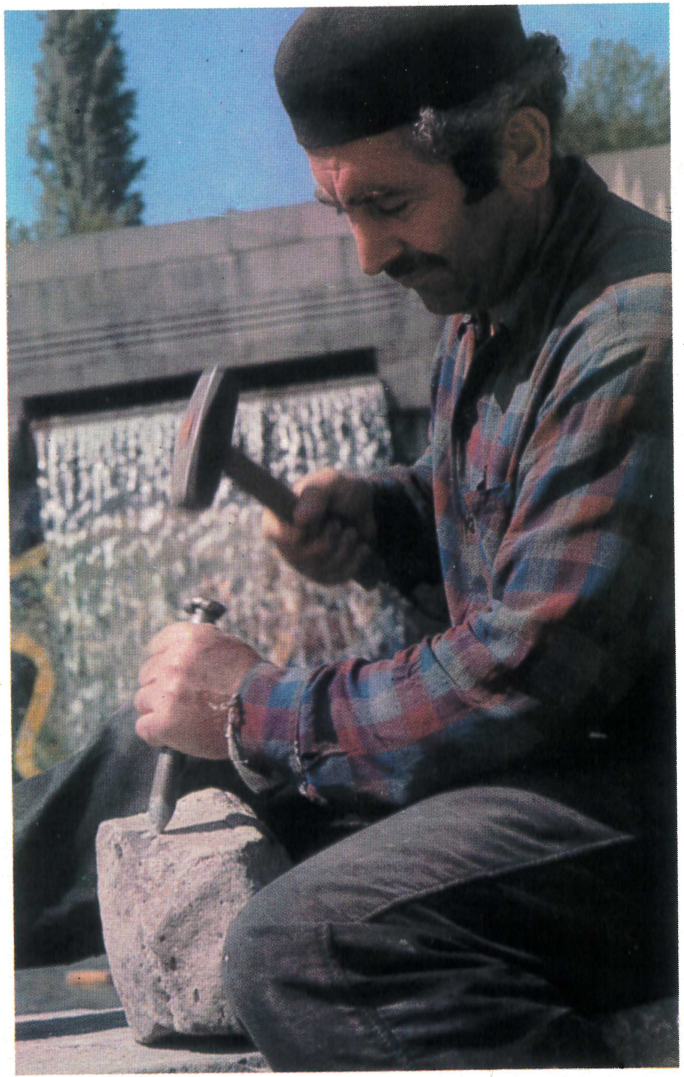

Живут многовековые традиции армянских мастеров. Камень послушен молоту мастера, в его руках он становится пластичным, гибким, как лоза.

Կենսունակ են հայ վարպետների բազմադարյան ավանդույթները։ Քարը ենթարկվում է վարպետի մուրճին, նրա ձեռքերում այն դառնում է ոստի նման ճկուն։

The century-old traditions of the craftsmen of Armenia still live. The stone obeys the sculptor's hammer, becoming in his hands as malleable and plastic as clay.

Les traditions des maîtres anciens continuent. Marteau à la main, les tailleurs savent aussi bien que leurs prédécesseurs traduire toutes leurs fantaisies dans la pierre obéissante.

Die jahrhundertealten Traditionen der armenischen Meister sind noch lebendig. Der Stein fügt sich dem Hammer des Meisters, wird in seinen Händen plastisch und geschmeidig wie eine Weinranke.

Viven las tradiciones milenarias de los artífices armenios. La piedra obedece al martillo del maestro y en sus manos se hace plástica, flexible como la arcilla.

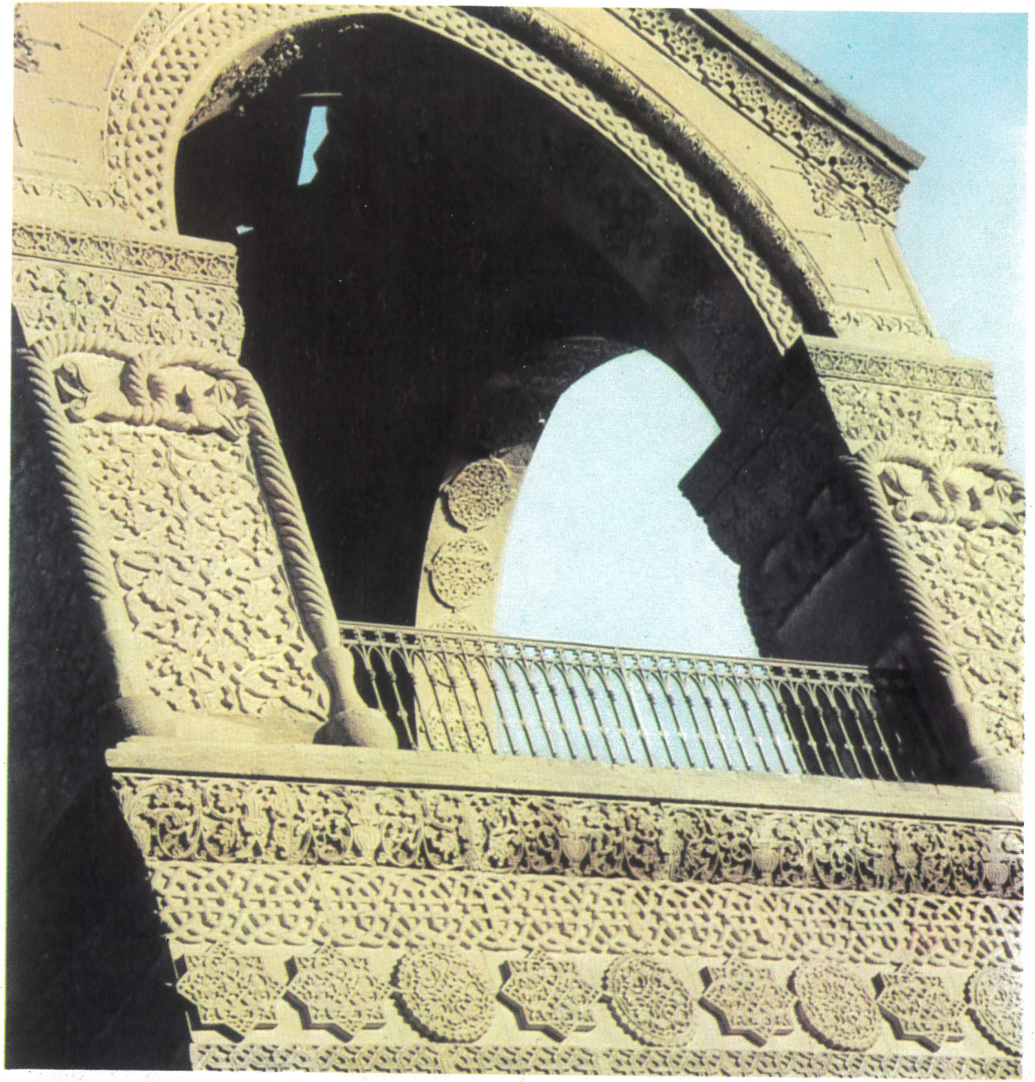

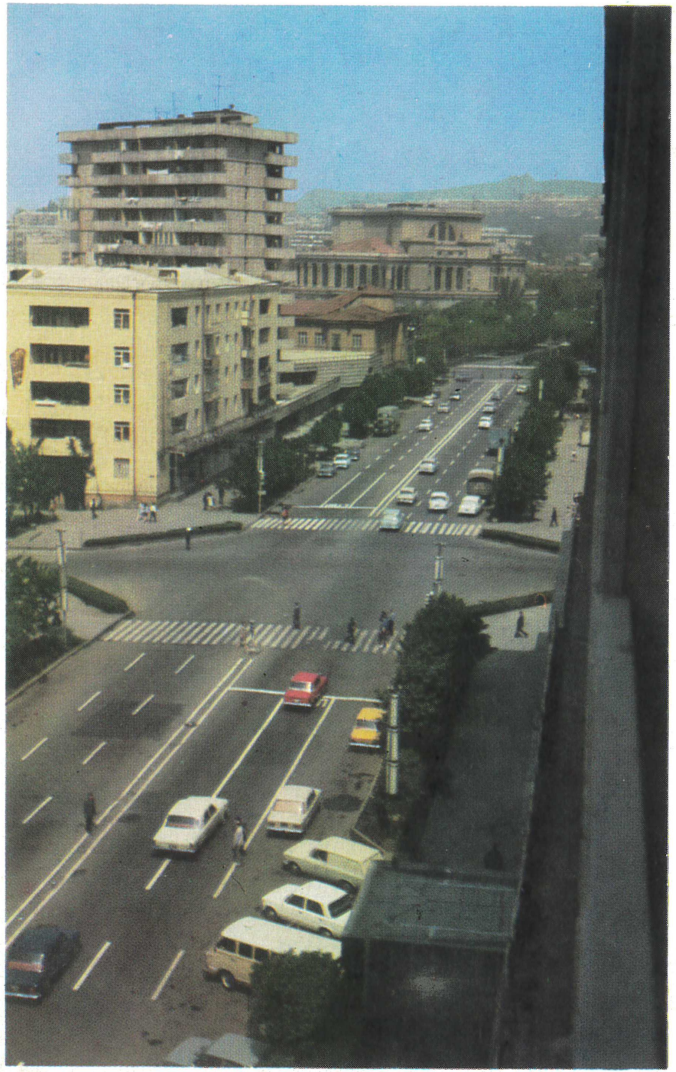

Именами выдающихся писателей и мыслителей названы многие площади и улицы Еревана. Одна из них носит имя Саят-Новы, гениального армянского поэта.

Երևանի շատ հրապարակներ ու փողոցներ կոչվել են ականավոր գրողների և մտածողների անուններով։ Դրանցից մեկը կրում է հայ հանճարեղ բանաստեղծ Սայաթ-Նովայի անունը։

Many squares and streets in Yerevan are named after great writers and thinkers. This one is called after Sayat-Nova, the Armenian poetic genius.

Beaucoup de rues et de places de la ville portent les noms des philosophes et des écrivains arméniens, dont Saïat-Nova, poète de génie.

Viele Plätze und Straßen Jerewans tragen die Namen hervorragender Schriftsteller und Denker. Eine Straße ist nach dem genialen armenischen Dichter Sajat-Nowa benannt.

Numerosas plazas y calles de Ereván llevan nombres de eminentes escritores y pensadores. Una de ellas, el del genial poeta Sayat-Nova.

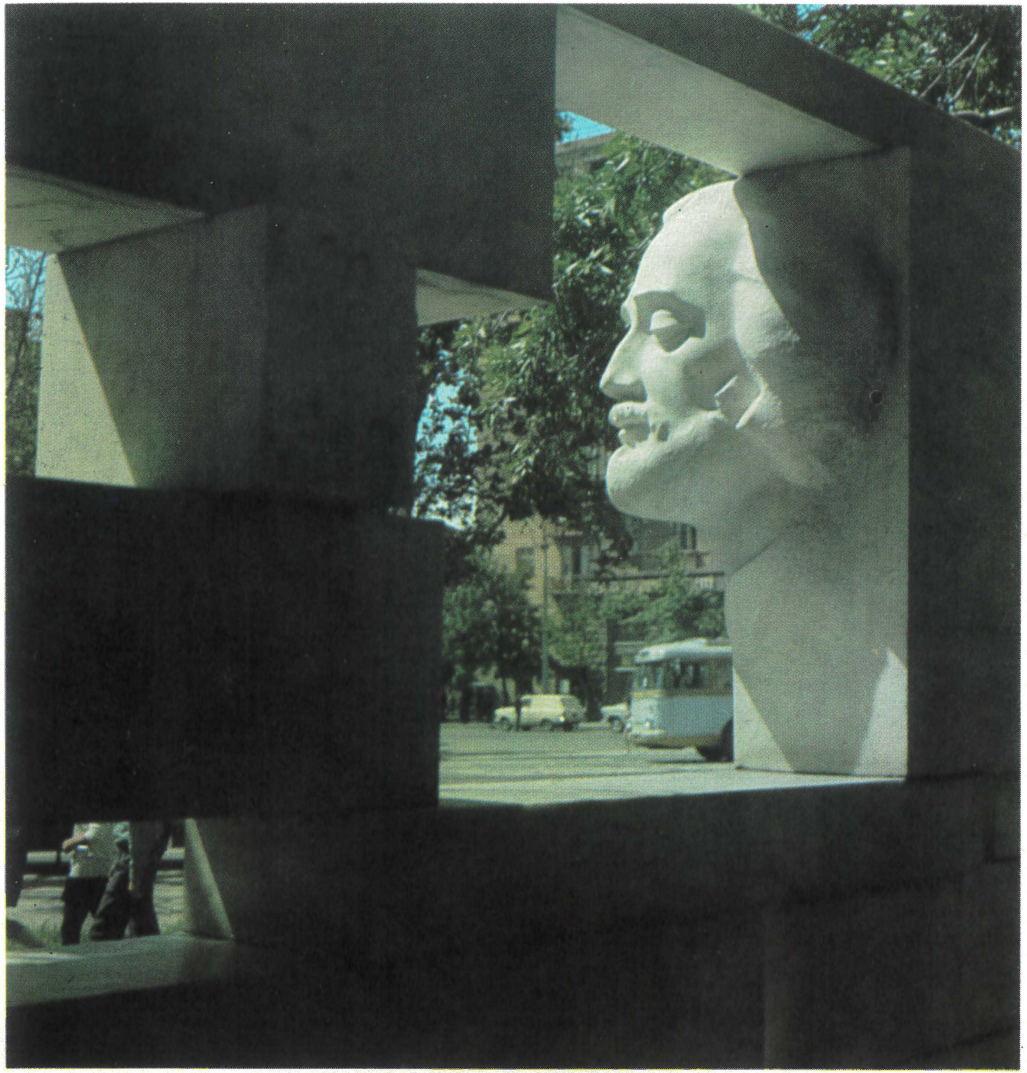

Истоки армянского искусства теряются в глубине веков. Древнегреческий историк Плутарх свидетельствует, что уже в I в. до н. э. в Армении существовал театр.

Հայ արվեստի ակունքները կորչում են դարերի խորքում։ Հին հունական պատմագիր Պլուտարքոսը վկայում է, որ արդեն մ. թ. ա. I դարում Հայաստանում թատրոն կար։

The sources of Armenian art are lost in the depths of the ages. The Greek historian Plutarch states that theatre already existed in Armenia by the lst century B. C.

L'art arménien remonte à la nuit des temps. Plutarque, écrivain grec, rapporte que le théâtre existait en Arménie déjà au Ier siècle avant notre ère.

Die armenische Kunst wurzelt in der Tiefe der Jahrhunderte. Der altgriechische Geschichtsschreiber Plutarch schrieb, daß in Armenien im 1. Jh. v. u. Z. bereits ein Theater existiert habe.

El arte armenio se remonta a un pasado lejano. Plutarco, historiador de la antigua Grecia, testimonia que en el siglo I a.n.e. ya existía el teatro en Armenia.

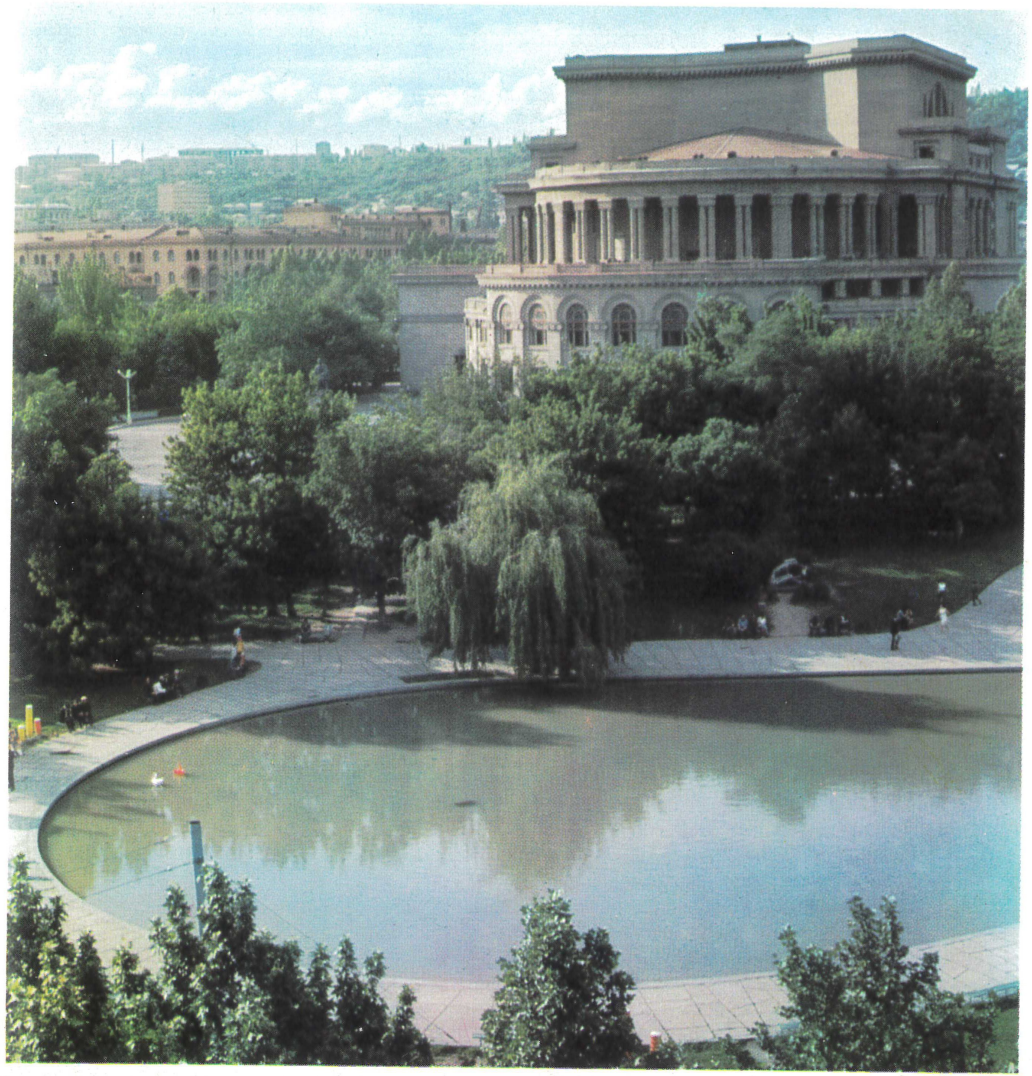

«Посетив музеи, картинную галерею, театры... Еревана, я осознал, насколько бесценным является культурное наследие армянского народа», — писал американский художник Р. Кент.

«Այցելելով Երևանի թանգարանները, պատկերասրահները, թատրոնները... ես գիտցի, թե ինչպիսի անգնահատելի կուլտուրական ժառանգություն ունի հայ ժողովուրդը»,— գրել է ամերիկյան նկարիչ Ռ. Քենտը։

The American artist R. Kent once said that after visiting the museums, picture galleries and theatres ... of Yerevan, he came to realise how invaluable was the cultural heritage of the Armenian nation.

«Ayant visité les musées, la galerie de peinture, les théâtres d'Erevan, j'ai compris combien inappréciable est le patrimoine culturel de l'Arménie», écrivit Rockwell Kent, peintre américain.

„Nachdem ich in Jerewan die Museen, die Gemäldegalerie und die Theater besucht hatte, verstand ich, wie unschätzbar das kulturelle Erbe des armenischen Volkes ist", schrieb der amerikanische Künstler R. Kent.

«Al visitar los museos, la Galería Nacional de Pintura, los teatros ... de Ereván, comprendí cuán inapreciable es la herencia cultural del pueblo armenio», escribió el pintor norteamericano R. Kent.

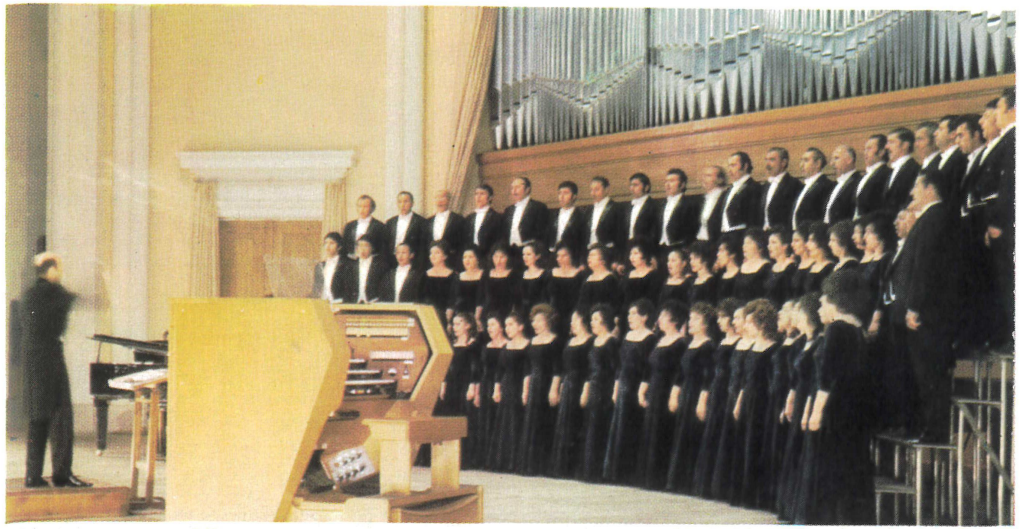

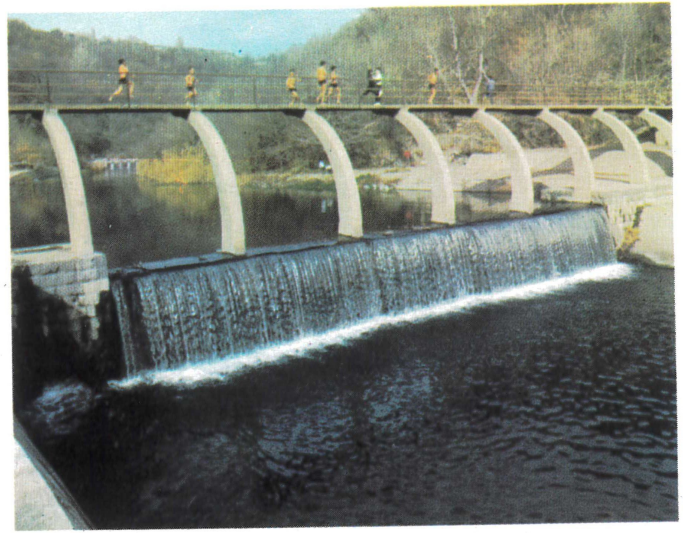

Живописны парки города. В одном из них — беломраморная скульптура, подаренная Еревану итальянским городом Каррарой в знак дружбы.

Գեղատեսիլ են քաղաքի զբոսայգիները։ Դրանցից մեկում է գտնվում սպիտակ մարմարից այն քանդակը, որ ի նշանավորումն բարեկամության երևանին են նվիրել իտալական Կարրարա քաղաքից։

Yerevan's parks are picturesque. In this one there stands a white marble statue given to the city as a gesture of friendship by the Italian town of Carrara.

Les parcs de la ville sont pittoresques. Dans l'un d'eux est installée une sculpture en marbre blanc que la ville italienne de Carrare offrit à Erevan en signe d'amitié.

Malerisch sind die Parkanlagen in Jerewan. In einem befindet sich eine Skulptur aus weißem Marmor, ein Geschenk der italienischen Stadt Carrara.

Los parques de la ciudad son pintorescos. En uno de ellos se ha erigido una estatua de mármol blanco, regalo de la ciudad italiana de Carrara a Ereván en señal de amistad.

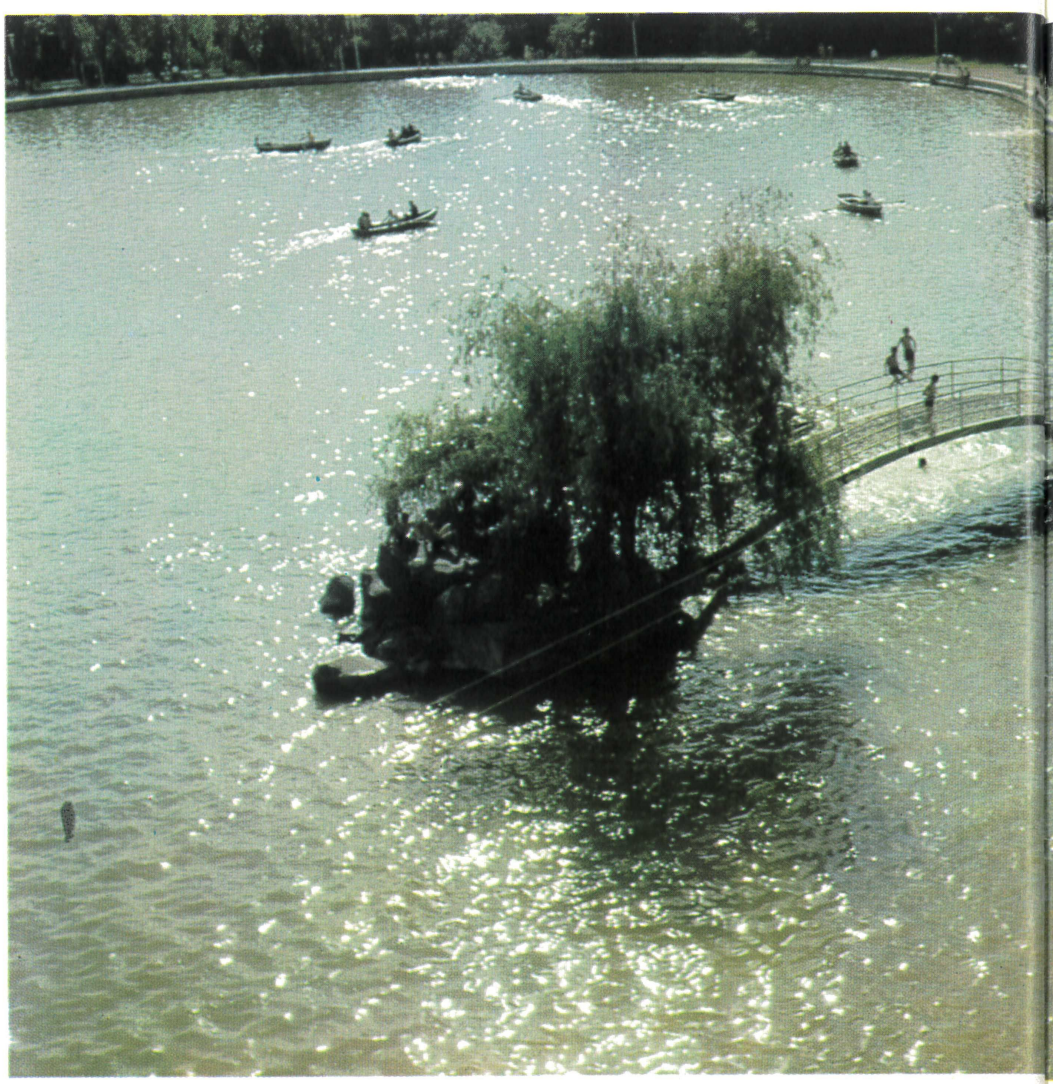

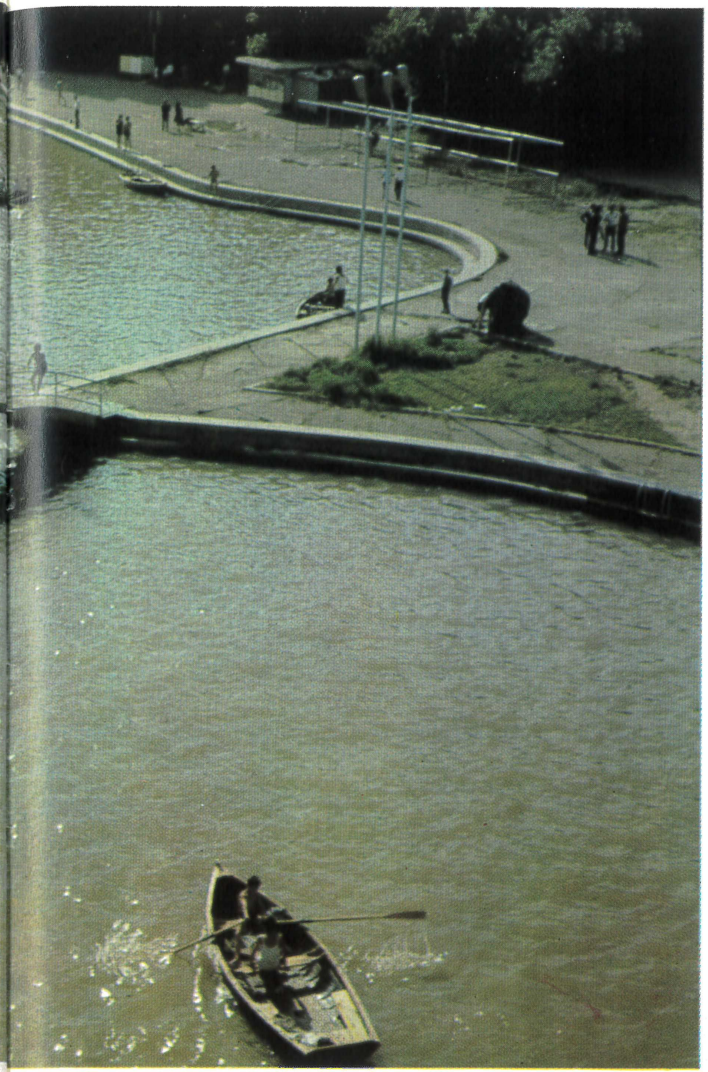

Родники, по армянскому поверью, — символ благодарной памяти. В парке, разбитом в честь победы над фашизмом, создали ереванцы искусственное озеро.

Աղբյուրները ըստ հայկական ավանդության երախտագիտության հիշատակի խորհրդանիշ են։ Ֆաշիստների դեմ տարած հաղթանակի պատվին ստեղծված զբոսայգում երևանցիները կառուցել են արհեստական լիճ։

Armenian legend says that flowing water is a symbol of grateful memories. The people of Yerevan have built an artificial lake in the park laid out in honour of the victory over fascism.

Selon les croyances arméniennes, les sources symbolisent la mémoire reconnaissante. Les Erevaniens ont fait un lac dans un parc dédié à la victoire sur le fascisme.

Nach armenischer Überlieferung sind Quellen ein Symbol für dankbare Erinnerung. Im Park, der zu Ehren des Sieges über den Faschismus angelegt wurde, schufen die Jerewaner einen künstlichen See.

Este lago artificial embellece el parque plantado por los erevaneses en honor a la victoria sobre el fascismo en la Gran Guerra Patria del pueblo soviético.

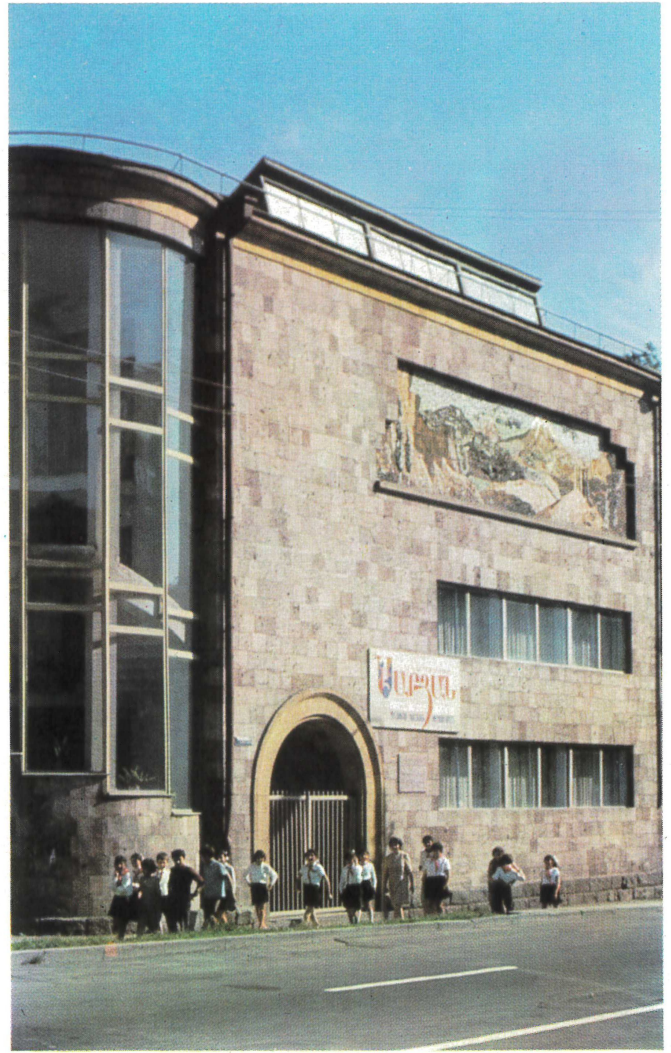

Дом-музей Мартироса Сарьяна. Здесь жил и работал выдающийся художник современности. Его полотна словно вобрали в себя все солнце Армении.

Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարանը։ Այստեղ ապրել ու աշխատել է ժամանակի ականավոր նկարիչը, նրա կտավները ասես իրենց մեջ են առել Հայաստանի ողջ արևը։

Martiros Saryan's house, now a museum, where the prominent contemporary artist lived and worked. His canvases were literally filled with all the sunlight of Armenia.

La maison-musée de M. Sarian, éminent peintre arménien contemporain. Le soleil arménien rayonne dans ses tableaux.

Das Haus Martiros Sarians, das jetzt ein Museum ist. Hier lebte und schaffte der hervorragende Künstler. Seine Arbeiten scheinen die Sonne Armeniens in sich aufgenommen zu haben.

Casa-museo de Martirós Sarián, donde vivió y trabajó el más destacado pintor contemporáneo de Armenia. Sus lienzos han absorbido todo el sol del país.

Дети Еревана. Дети как дети... Одни увлеченно слушают наставника из шахматной школы. Другие самозабвенно гоняют мяч под наблюдением опытного тренера. Третьи обязательно хотят нарисовать такую картину, чтобы она была выставлена в Детской Картиной галерее.

Երևանի երեխաները։ Ինչպես բոլոր երեխաները։ Ոմանք տարված լսում են շախմատի դպրոցի դասատուին։ Մյուսները ինքնամոռաց գնդակ են խաղում փորձված մարզիչի հսկողությամբ։ Մինչդեռ ուզում են անպայման նկարել այնպիսի նկար, որ ցուցադրվի մանկական պատկերասրահում։

Children in Yerevan. Children are children everywhere.... Some listen in fascination to the teacher from the chess school and others oblivious of all else play football under the careful eye of an experienced trainer. Yet others are trying their best to draw a picture which will be exhibited in the Children's Picture Gallery.

Enfants d'Erevan. Des enfants comme ils doivent être... Les uns écoutent attentivement l'instructeur de l'école d'échecs; les autres jouent avec abnégation à la balle sous la surveillance de leur entraîneur; les troisièmes tâchent de peindre un tableau qui mériterait une place à la galerie de peinture d'enfants.

Jerewans Kinder. Kinder wie überall... Die einen hören gespannt dem Lehrer einer Schachschule zu, die anderen spielen selbstvergessen unter Aufsicht eines erfahrenen Trainers Fußball. Wieder andere wollen unbedingt ein Bild malen, das man in der Kinderbildergalerie ausstellen kann.

Niños de Ereván. Los niños son niños. Unos escuchan atentos al maestro de la escuela de ajedrez, otros juegan apasionadamente al fútbol, bajo la mirada de un experto entrenador; los terceros quieren sin falta pintar un cuadro que sea expuesto en la Galería de Pinturas Infantiles.

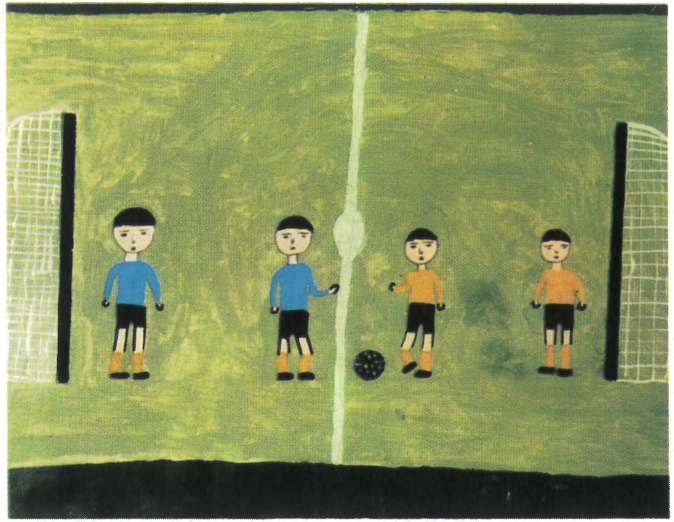

Рестораны и кафе, уютные залы которых украшены чеканкой и керамикой, привлекают любителей своеобразной армянской кухни. Здесь же можно попробовать замечательный армянский коньяк.

Ռեստորաններն ու սրճարանները, որոնց հարմարավետ սրահները զարդարված են դրվաքանդակներով ու կերամիկայով, գրավում են նաև հայկական ինքնատիպ խորտիկներով։

Restaurants and cafés with cosy rooms decorated with chased metalwork and ceramics attract the lovers of Armenia's special cooking. Here is the place to taste the wonderful cognac of Armenia.

Des restaurants et des cafés, dont les salles confortables sont décorées de métaux ciselés et céramiques, accueillent, les bras ouverts, des gourmands amateurs de la cuisine arménienne... Et le célèbre cognac arménien est là pour votre plaisir.

Restaurants, Cafés, gemütliche Säle, mit Treibarbeiten und Keramik verziert. Hier kann man eigenartige armenische Küche und den wunderbaren armenischen Kognak kennenlernen.

Restoranes y cafés, cuyas acogedoras salas están decoradas con cerámica y cincelado, atraen a los aficionados a la cocina armenia. Allí se podrá saborear el exquisito coñac armenio.

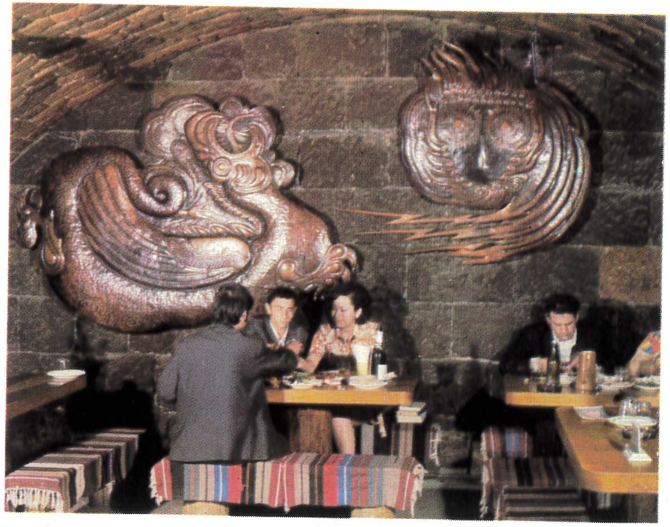

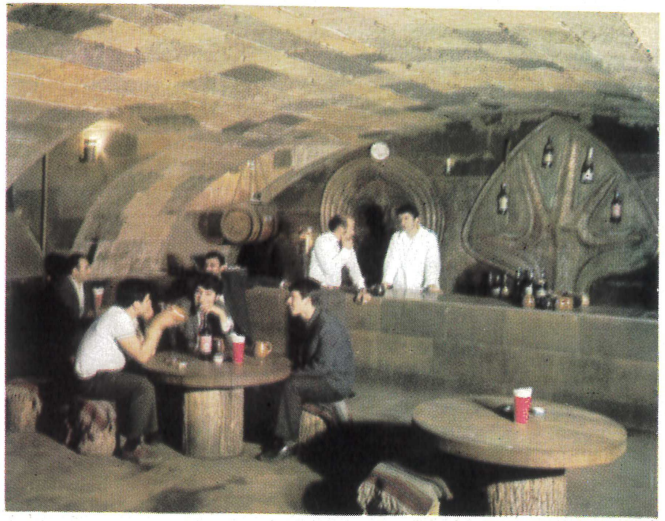

Летом наиболее популярны кафе под открытым небом — чаще всего безоблачным и всегда гостеприимным небом Армении.

Ամառը բավական մասսայական են սրճարանները բաց երկնքի տակ՝ Հայաստանի գրեթե միշտ անամպ և հյուրընկալ երկնքի տակ։

In summer, open-air cafés are the most popular. The sky in Armenia is almost always friendly and cloudless.

En été, on fréquente surtout des cafés aménagés à ciel ouvert. Et, en Arménie, le ciel est la plupart du temps clair et bienveillant.

Besonders beliebt sind im Sommer Cafés unter freiem Himmel. Dieser ist in Armenien meistenteils wolkenlos und immer gastfreundlich.

En verano son muy concurridos los cafés al aire libre bajo el cielo siempre despejado y hospitalario de Armenia.

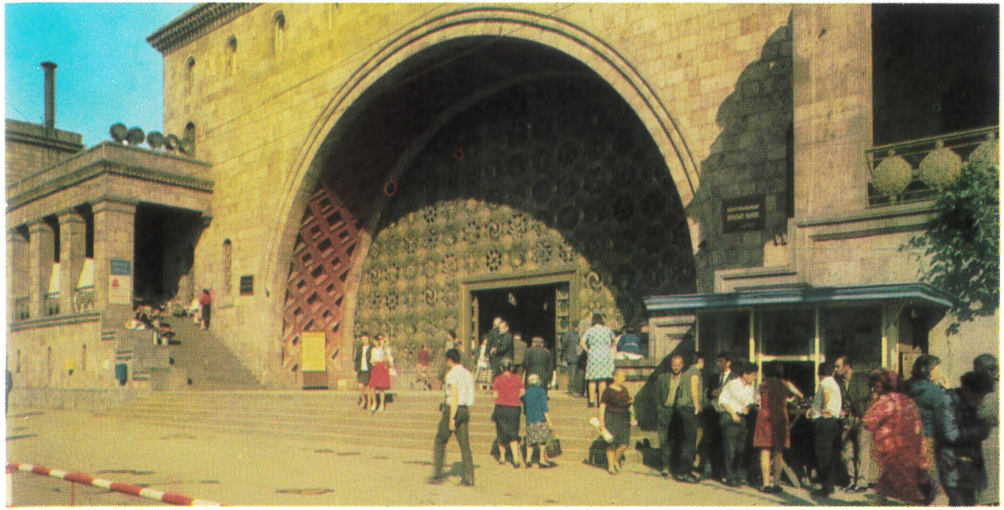

Среди новизны большого современного города бережно сохраняются реликвии минувших веков. Одна из них — уникальная церковь Катогике, возведенная в XIII в.

Ժամանակակից մեծ քաղաքի նորույթների մեջ խնամքով պահվում են անցյալ դարերի մասունքները։ Դրանցից մեկը XIII դարում կառուցված Կաթողիկե հազվագյուտ եկեղեցին է։

The relics of past centuries are carefully preserved amongst the new constructions of a large modern city. This is the unique Katogike Church, built in the 13th century.

Les reliques de l'Antiquité ne sont pas sacrifiées à l'urbanisme moderne. L'église Katoguiké, élevée au XIIIe stècle en est une.

Unter all dem Neuen der großen modernen Stadt werden die Reliquien der vergangenen Jahrhunderte liebevoll aufbewahrt. Eine davon ist die einzigartige Katogike-Kirche aus dem 13. Jh.

Entre las cosas nuevas de una gran urbe moderna se guardan solícitamente las reliquias de los siglos pasados. Una de ellas es la iglesia, única en su género, de Katoguike, erigida en el siglo XIII.

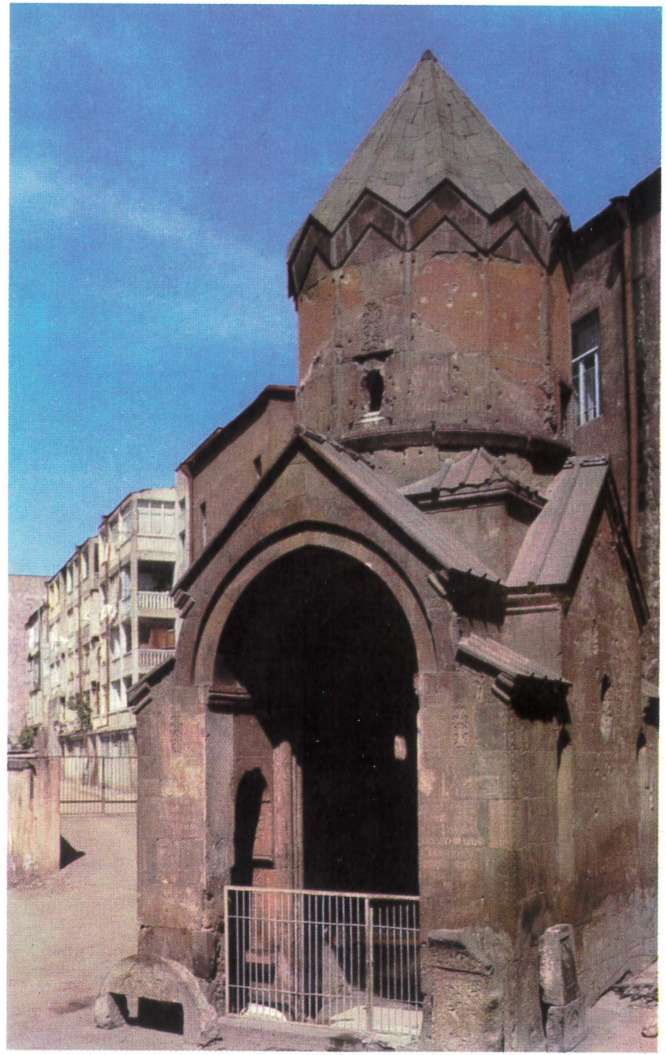

На привокзальной площади Еревана возвышается памятник Давиду Сасунскому — герою великого армянского эпоса, символу всепобеждающего стремления народа к свободе.

Երևանի կայարանամերձ հրապարակում վեր է խոյանում Սասունցի Դավթի հուշարձանը, որը հայ մեծ վիպերգության հերոսն է, ժողովրդի ամենահաղթ ազատասիրության խորհրդանիշը։

On the square in front of Yerevan's railway station there stands a monument to David of Sasun, the hero of the great Armenian epic poem and symbol of that people's unrelinquishing battle for freedom.

Sur la place de la gare se dresse le monument de David Sassounski, héros légendaire, symbole de l'amour invincible de la liberté des Arméniens.

Auf dem Jerewaner Bahnhofsplatz steht das Denkmal für Dawid Sassunski, den Helden aus dem großen armenischen Epos, das Symbol für den allesbesiegenden Drang des Volkes nach Freiheit.

En la plaza de la estación de Ereván se levanta el monumento a David de Sasún, protagonista legendario de la poesía épica armenia y símbolo del victorioso afán del pueblo por la libertad.

Многие исторические памятники Еревана имеют мировое значение. Некогда на возвышенности Аринберд стояла крепость Эребуни. Теперь она частично реставрирована и глазам туристов открыты ее тысячелетние сооружения. Свидетельства материальной культуры, найденные во время раскопок, выставлены в музее, который стоит у подножия холма.

Более половины из двадцати пяти тысяч древних армянских манускриптов, разбросанных по свету, хранится в Матенадаране. Здесь есть книги полуторатысячелетнего возраста, здесь хранится самая большая армянская рукопись, судьба которой напоминает судьбу этого народа, неоднократно была она в плену, и всякий раз армяне спасали ее. Здесь находится и самая крохотная книжка, она меньше спичечного коробка и весит всего девятнадцать граммов. Из седьмого века пришел к нам учебник математики, древнейший в своем роде.

В Матенадаране собраны образцы знаменитой армянской миниатюры, краски на них не потускнели по сей день, а красная будто еще начинает разгораться. Это прославленная кашениль, или армянский пурпур, который в IX веке был назван «цветом женщин, детей и радости».

Богат музеями Ереван. Для ознакомления с прошлым и настоящим города пройдитесь по некоторым из них. Музей истории города Еревана имеет отделы: «Ереван в древности и в средние века», «Ереван под владычеством Персии», «Ереван во время царизма», «Ереван сегодня». И каждый из этих отделов представлен обширной коллекцией.

В залах Государственного исторического музея Армении выставлены экспонаты, относящиеся как к доисторическим временам, так и к нашим дням. Особенно большой интерес представляют обнаруженные в бассейне озера Севан деревянные колесницы и телеги, возраст которых 3.500—4.000 лет. Здесь же находится изданная в 1512 году в Венеции первая армянская печатная книга.

Около 1.300 полотен выставлено в Государственной картинной галерее Армении. В ее фондах — более 15.000 работ армянских, русских и западноевропейских художников. Здесь вы сможете увидеть картины Овнатанянов, Башинджагяна, Репина, Суреньянца, Шишкина, Серова, Тинторетто, Рубенса, Ван-Дейка, Греза, Фрагонара. В отдельном зале экспонированы полотна знаменитого мариниста, армянина Айвазовского.

Недавно в Ереване открылся музей современного искусства, где выставлены картины и скульптурные работы армянских художников наших дней.

Обязательно следует посетить и Дом-музей Мартироса Сарьяна, где выставлены лучшие работы знаменитого мастера. Побывайте в домах-музеях замечательных поэтов Аветика Исаакяна, Ованеса Туманяна, Егише Чаренца.

Один из самых молодых музеев — Детская картинная галерея. Здесь собрано 20.000 произведений. Юные армянские живописцы экспонировали свои работы в Москве. Ленинграде, Монреале, Дели, Париже, Копенгагене, Риме, Брюсселе, Западном Берлине.

Немало интересного и в пригородах столицы Армении. В 18 км от нее находятся развалины храма Звартноц (VII в. н. э.). Сейчас здесь создан музей, который дает представление о древней армянской архитектуре. В 20 км от Еревана расположен город Эчмиадзин. В полной сохранности до наших дней дошел Эчмиадзинский кафедральный собор, основанный в IV в. В музее собора хранится богатая коллекция замечательных образцов средневекового прикладного искусства Армении и других стран. А в 28 км от города идет реставрация языческого храма Гарни (I в. н. э.). Рядом — остатки крепости Гарни, которая некогда была резиденцией армянских царей.

Вечером выйдите на ереванские улицы, площади, загляните в парки, и вы ощутите, как вечерняя прохлада снимает усталость. В эти часы перед вами откроют двери Академический театр оперы и балета имени Спендиарова, Драматический театр имени Сундукяна, Русский театр имени Станиславского, Ереванский драматический театр, Театр юного зрителя, концертные залы, цирк, кинотеатры.

Вы сможете провести время в гостеприимных ресторанах «Арагил», «Парос», «Ани», «Ваагн», «Сасун», «Армения», «Арарат» и многочисленных кафе.

Երևանի պատմական փոքրաթիվ հուշարձաններ համաշխարհային նշանակություն ունեն։ Երբեմնի Արինբերդի բարձունքի վրա կանգնած է եղել էրեբունի ամրոցը։ Այժմ այն մասնակիորեն վերակառուցվել է, և զբոսաշրջիկի համար բացվել են նրա հազարամյա կառույցները։ Պեղումների ժամանակ գտնված նյութական մշակույթի վկայությունները ցուցադրվում են բարձունքի ստորոտին կառուցված թանգարանում։

Աշխարհով մեկ ցրված քսանհինգ հազար հայերեն ձեռագրերի ավելի քան կեսը պահ են տրված Մատենադարանում։ Այստեղ կան մեկուկես հազար տարեկան գրքեր, այստեղ պահպանվում է ամենամեծ հայերեն ձեռագիրը, որի ճակատագիրը հիշեցնում է հայ ժողովրդի ճակատագիրը. այդ գիրքը բազմիցս գերի է ընկել, և ամեն անգամ հայերը ազատագրել են նրան։ Այստեղ է գտնվում նաև ամենափոքր գիրքը, որը լուցկու տուփից էլ փոքր է և կշռում է ընդամենը 19 գրամ։ Յոթերորդ դարից մեզ է հասել մաթեմատիկայի դասագիրք, որը իր տեսակի մեջ ամենահինն է։

Մատենադարանում հավաքված են հայ նշանավոր մանրաքանդակների նմուշներ, դրանց գույները չեն խունացել մինչև օրս, իսկ կարմիրը ասես ահա կսկսի այրվել։ Դա հանրահայտ որդան կարմիրն է, կամ հայկական ծիրանագույնը, որը IX դարում կոչվել է «կանանց, երեխաների և ուրախության գույն»։

Երևանը հարուստ է թանգարաններով։ Քաղաքի անցյալին ու ներկային ծանոթանալու համար հարկավոր է այցելել դրանցից մի քանիսը։ Երևան քաղաքի պատմության թանգարանն ունի հետևյալ բաժինները. «Երևանը հնագույն ժամանակներում և միջնադարում», «Երևանը Պարսկաստանի լծի տակ», «Երեվանը ցարիզմի օրոք», «Երևանն այսօր»։ Եվ դրանցից յուրաքանչյուրը ներկայացված է բազմահարուստ հավաքածուներով։

Հայաստանի պետական պատմական թանգարանի սրահներում ցուցադրված են ինչպես նախնադարյան ժամանակներին, այնպես էլ մեր օրերին վերաբերող ցուցանմուշներ։ Հատկապես մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում Սևանա լճի ավազանում հայտնաբերված փայտե մարտակառքերն ու սայլերը, որոնք 3.500—4.000 տարեկան են։ Այստեղ է գտնվում նաև 1512 թվականին Վենետիկում հրատարակված առաջին հայերեն տպագիր գիրքը։

Մոտ 1.300 կտավներ են ներկայացված Հայաստանի պետական պատկերասրահում։ Նրա ֆոնդերում կան հայ, ռուս և արևմտաեվրոպական նկարիչների ավելի քան 15.000 աշխատանքներ։ Այստեղ դուք կարող եք տեսնել Հովնաթանյանների, Բաշինջաղյանի, Ռեպինի, Սուրենյանցի, Շիշկինի, Սերովի, Տինտորետտոյի, Ռուբենսի, Վան-Դեյկի, Գրյոզի, Ֆրագոնարի նկարները։ Առանձին սրահում են ցուցադրվում հայազգի հայտնի ծովանկարիչ Այվազովսկու կտավները։

Երևանում վերջերս բացվեց ժամանակակից արվեստի թանգարան, որտեղ ցուցադրվում են մեր օրերի հայ նկարիչների նկարներն ու քանդակները։

Հարկավոր է անպայման այցելել նաև Մարտիրոս Սարյանի տուն-թանգարանը, որտեղ ցուցադրված են հանրահայտ վարպետի լավագույն աշխատանքները։ Եղեք հիանալի բանաստեղծներ Ավետիք Իսահակյանի, Հովհաննես Թումանյանի, Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարաններում։

Ամենաերիտասարդ թանգարաններից մեկը Մանկական պատկերասրահն է։ Այստեղ հավաքված է 20.000 ստեղծագործություն։ Պատանի հայ նկարիչները իրենց աշխատանքները ցուցադրել են Մոսկվայում, Լենինգրադում, Մոնռեալում, Դելիում, Փարիզում, Կոպենհագենում, Հռոմում, Բրյուսելում, Արևմտյան Բեռլինում։

Ոչ պակաս հետաքրքիր է նաև Հայաստանի մայրաքաղաքի արվարձաններում։ Նրանից 18 կիլոմետր հեռու գտնվում են Զվարթնոցի տաճարի (մ. թ. ա. VII դ.) փլատակները։ Այժմ այստեղ բացվել է թանգարան, որը պատկերացում է տալիս հայ հնագույն ճարտարապետության մասին։ Երևանից 20 կիլոմետրի վրա է գտնվում էջմիածին քաղաքը։ Լիովին պահպանված մինչև մեր օրերն է հասել էջմիածնի մայր տաճարը, որը կառուցվել է IV դարում։ Տաճարի թանգարանում պահպանվում է Հայաստանի և այլ երկրների միջնադարյան կիրառական արվեստի հազվագյուտ նմուշների մի հարուստ հավաքածու։ Իսկ քաղաքից 28 կիլոմետր հեռու վերակառուցվել է Գառնիի հեթանոսական տաճարը (մ. թ. I դար)։ Նրանից շատ մոտիկ են Գառնիի ամրոցի մնացորդները, որ երբեմն եղել է հայ թագավորանիստը։

Երևկոյան դուրս եկեք Երևանի փողոցները, հրապարակները, դիտեցեք զբոսայգիները, և դուք կզգաք, թե երեկոյան զովը ինչպես է անցկացնում ձեր հոգնածությունը։ Այդ ժամերին ձեր առջև իրենց դռները կբացեն Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի ու բալետի ակադեմիական թատրոնը, Սունդուկյանի անվան դրամատիկական թատրոնը, Ստանիսլավսկու անվան ռուսական թատրոնը, Երևանի դրամատիկական թատրոնը, Պատանի հանդիսատեսի թատրոնը, համերգասրահները, կրկեսը, կինոթատրոնները։

Դուք լավ ժամանակ կարող եք անցկացնել «Արագիլ», «Փարոս», «Անի», «Վահագն», «Սասուն», «Արմենիա», «Արարատ» հյուրընկալ ռեստորաններում և բազմաթիվ սրճարաններում։

Many of Yerevan's monuments are of world historical importance. Erebuni Fortress once stood on the Arinberd heights. Now it is partially restored and its thousand-year-old buildings are open to the gaze of tourists. Remains of the material culture found during excavations are exhibited in the museum at the bottom of the hill.

More than half of the 25,000 ancient Armenian manuscripts scattered about the world are preserved at Matenadaran. Here are preserved books written a thousand and a half years ago and also Armenia's largest manuscript, a document which has had a fate much like that of the nation itself: it has frequently been appropriated by other nations, and each time the Armenians have saved it. Here also is preserved one of the world's very smallest books, somewhat smaller in size than a matchbox and weighing in all nineteen grammes. There is also here the oldest mathematics textbook of its kind, preserved since the 7th century.

Armenian miniatures are famous and Matenadaran holds a collection of these. Their colours have not faded to this very day and the reds still seem about to burst into flame. This is the famed cochineal or Armenian purple which in the 9th century was called "the colour of women, children and joy".

Matenadaran is not only a museum and a book sanctuary, but also a centre for serious scientific research and restoration work. Ancient manuscripts are given new life here.

Yerevan is rich in museums. To acquaint yourself with the past and present of the city, you must visit some of them. The Yerevan Historical Museum has several sections: "Yerevan in ancient times and in the Middle Ages", "Yerevan under the dominion of the Persians", "Yerevan under Tsarism", and "Yerevan today". Each of these sections has very full collections on display.

The halls of the State Historical Museum of Armenia contain exhibits belonging both to prehistory and to the present day. Particularly fascinating are some 3,500–4,000 year-old chariots and carts which were discovered in the Lake Sevan basin. One can also see the first printed Armenian book. It was made in Venice in 1512.

There are about 1,300 canvases on show at the Armenian State Picture Gallery. The museum holds over 15,000 works by Armenian, Russian and West European painters. Here you can look at pictures by the Ovnatanyans, Bashinjagyan, Repin, Surenyants, Shishkin, Serov, Tintoretto, Rubens, Van Dyke, Greuze and Fragonard. There is a separate room for the canvases of the famous Armenian sea-scape painter Aivazovsky.

Yerevan recently opened a museum of modern art in which painting and sculptural works by contemporary Armenian artists are exhibited.

A visit to Martiros Saryan's museum-house is absolutely necessary. On exhibit there are all the best works by this famous master. One should also visit the museum-houses of the wonderful poets Avetik Isaakyan, Ovanes Tumanyan and Egishe Charents.

One of the newest museums is the Children's Picture Gallery which holds a collection of 20,000 pictures. Young Armenian painters have already had their works exposed in Moscow, Leningrad, Montreal, Delhi, Paris, Copenhagen, Rome, Brussels and West Berlin.

There is also much that is interesting in the neighbourhood of the Armenian capital. The ruins of the Zvartnots temple (7th century) are only 18 kilometres from the city. At the museum which has been built there one can find out about ancient Armenian architecture. The town of Echmiadzin lies 20 kilometres from Yerevan. Its cathedral, built in the 4th century, has remained completely preserved right up to our time. The cathedral museum has a rich and wonderful collection of medieval Armenian and foreign applied arts. Some thirty kilometres from the city work is in progress on the restoration of the pagan temple of Garni (1st century A. D.). Nearby are the remains of the Garni fortress which was once the residence of the kings of Armenia.

In the evening wander through the streets, squares and parks of Yerevan and you will feel how the evening cool lifts any tiredness from your shoulders. Now the city's theatres open their doors to you: the Spendiarov Academic Theatre of Opera and Ballet, the Sundukyan Dramatic Theatre, the Stanislavsky Russian Theatre, the Yerevan Dramatic Theatre, the Young Spectator's Theatre, concert halls, the circus and cinemas.

You can also well spend time in hospitable restaurants like the "Aragil", "Paros", "Ani", "Vaagn", "Sasun", "Armenia", "Ararat" and innumerable cafés.

Beaucoup de monuments d'Erevan ont une valeur internationale. Aux temps jadis, le mont Arinberd était couronné de la forteresse Erébouni. Actuellement, celle-ci est en partie reconstruite et les touristes peuvent voir ses constructions vieilles de mille ans. Des objets antiques trouvés grâce aux fouilles sont exposés dans un musée, au pied même du mont.

Plus de la moitié des 25 mille manuscrits anciens arméniens dispersés à travers le monde se trouvent au Maténadaran. Il y a des livres qui ont 1500 ans d'âge. C'est ici qu'on garde le plus gros manuscrit arménien, dont la destinée rappelle celle de son peuple: il tomba plusieurs fois aux mains ennemies, mais chaque fois les Arméniens réussirent à le sauver. C'est aussi ici que se trouve le plus petit livre. Il est plus petit qu'une boîte d'allumettes et ne pèse que douze grammes. Un manuel de mathématiques le plus ancien des livres de ce genre (VIIe siècle) s'y trouve aussi.

Le Maténadaran abrite une collection de célèbres miniatures arméniennes, dont les couleurs n'ont point ternies, et il semble que leur rouge ne fait que commencer à prendre de la valeur. Ce rouge est la fameuse pourpre arménienne qui, au IXe siècle, était appelée «la couleur des femmes, des enfants et de la joie».

Le Maténadaran n'est pas seulement un musée et une bibliothèque, mais un centre de recherches, un centre de restauration: ici on donne une nouvelle vie aux manuscrits anciens.

Erevan a beaucoup de musées. Visitez-en quelques-uns pour vous faire une idée du passé et du présent de la ville! Dans le musée historique d'Erevan se trouvent les sections suivantes: «Erevan dans l'Antiquité et au Moyen Age»; «Erevan sous l'empire Perse»; «Erevan sous le tsarisme»; «Erevan aujourd'hui». Toutes ses sections ont une exposition très riche.

Dans les salles du Musée historique de l'Arménie vous verrez des objets se rapportant à la préhistoire et à l'actualité. Parmi eux des chars en bois vieux de 3500–4000 ans trouvés dans le bassin du lac Sevan, ainsi que le premier livre arménien imprimé à Venise en 1512.

Les succès obtenus par l'Arménie Soviétique dans les industries, les sciences, l'agriculture, l'instruction et la culture sont représentés à l'Exposition des réalisations économiques et culturelles de la République.

Près de 1300 toiles sont exposées à la Galerie d'Etat de peintures qui possède plus de 15000 œuvres de peintres arméniens, russes et européens. Vous verrez dans ses salles des tableaux d'Ovnatanianov, de Bachindjaguian, de Souréniants, de Répine, de Chichkine, de Sérov, de Tintoret, de Rubens, de Van Dyck, de Greuze, de Fragonard. Une salle spéciale est réservée aux œuvres d'Aivasovski, célèbre peintre de marine, d'origine arménienne.

Un Musée d'art moderne s'est ouvert récemment à Erevan. Les peintres contemporains y exposent leurs travaux.

Ne manquez pas de visiter la maison-musée de Martiros Sarian où vous verrez ses meilleurs tableaux. Les musées-maisons des poètes Avétik Issaakian, Ovanès Toumanian, Eghiché Tcharentz vous attendent aussi.

Une Galerie de peinture d'enfants s'est ouverte tout récemment. Moscou, Léningrad, Montréal, Delhi, Paris, Copenhague, Rome, Bruxelles, Berlin-Ouest ont déjà vu les travaux des jeunes Arméniens.

Aux environs d'Erevan, vous trouverez aussi beaucoup de choses intéressantes. Les ruines du temple Zvartnotz (VII s. de n. è.) sont à 18 km de la capitale. Un musée d'architecture arménienne ancienne est organisé ici. La ville d'Etchmiadzine, à 20 km d'Erevan, possède une cathédrale élevée au IVe siècle, conservée dans toute son intégrité. Le musée garde une riche collection d'objets d'arts appliqués de l'Arménie médiévale et d'autres pays. A 28 km de la ville, à Garni, vous verrez les travaux de reconstruction d'un temple païen du Ier siècle. Non loin de là se trouve la forteresse de Garni qui fut la résidence des rois arméniens.

Au coucher du soleil, descendez dans les rues, places et parcs d'Erevan! La fraîcheur de soir vous enlèvera toute la fatigue. C'est aussi l'heure où s'ouvrent l'Opéra, les théâtres dramatiques qui donnent des pièces en arménien et en russe, le Théâtre du Jeune spectateur, les salles de concert, le Cirque et les cinémas d'Erevan.

Vous pourrez passer vos loisirs dans les restaurants «Araghil», «Paros», «Ani», «Vaaghn», «Sassoune», «Arménia», «Ararat» ou bien dans les nombreux cafés de la ville.

Viele historische Denkmäler Jerewans haben Weltbedeutung. Auf dem Arinberg-Hügel stand einstmals die Festung Erebuni. Heute ist sie teilweise restauriert, und die Touristen können ihre tausendjahralten Bauanlagen bewundern. Gegenstände, die von hoher Kultur zeugen, sind während der Ausgrabungen gefunden worden. Jetzt kann man sie im Museum am Fuße des Hügels besichtigen.

Über die Hälfte der 25000 alten armenischen Handschriften, die in der ganzen Welt verstreut sind, werden im Matenadaran aufbewahrt. Hier gibt es Bücher, die 1500 Jahre alt sind, sowie auch das größte armenische Manuskript, dessen Schicksal dem des armenischen Volkes ähnelt. Es wurde viele Male gestohlen und immer wieder von den Jerewanern gerettet. Auch das allerkleinste Buch befindet sich hier. Es ist kleiner als eine Streichholzschachtel und wiegt nur 19 Gramm. Aus dem 7. Jahrhundert stammt das Lehrbuch für Mathematik, das älteste, das es überhaupt gibt.

Im Matenadaran gibt es eine Sammlung der berühmten armenischen Miniaturen, deren Farben noch ganz frisch sind. Das Rot scheint erst jetzt richtig aufzuleuchten. Das ist das berühmte Koschenil oder armenischer Purpur, den man im 9. Jh. „die Farbe der Frauen, der Kinder und der Freude" nannte.

Matenadaran ist nicht nur ein Museum und Aufbewahrungsort für Bücher, sondern auch ein Zentrum ernsthafter Forschungstätigkeit und Restaurierungsarbeiten. Alte Handschriften erhalten hier ihr zweites Leben.

Jerewan ist reich an Museen. Um die Vergangenheit und die Gegenwart der Stadt richtig zu verstehen, muß man unbedingt einige besuchen. Das Historische Museum Jerewans hat folgende Abteilungen: „Jerewan im Altertum und im Mittelalter", „Jerewan unter der Herrschaft Persiens", „Jerewan während des Zarismus", „Jerewan heute". Und jede dieser Abteilungen besitzt große Sammlungen.

In den Räumen des Staatlichen Historischen Museums Armeniens kann man Gegenstände aus der vorgeschichtlichen Periode wie auch der Gegenwart besichtigen. Besonders interessant sind die Kampf- und die Leiterwagen aus Holz, die im Becken des Sewan-Sees gefunden wurden und über 3500–4000 Jahre alt sind. Hier wird auch das erste gedruckte armenische Buch, 1512 in Venedig herausgegeben, aufbewahrt.

Die Erfolge Armeniens in den Jahren der Sowjetmacht in der Industrie, Wirtschaft und Landwirtschaft, im Bildungswesen und auf dem Gebiet der Kultur werden auf der Republikausstellung der Errungenschaften der Volkswirtschaft vor Augen geführt.

An die 1300 Arbeiten hängen in der Staatlichen Bildergalerie. In ihren Fonds befinden sich über 1500 Bilder armenischer, russischer und westeuropäischer Künstler. Sie können hier Arbeiten von Ownatanjanow, Baschindshagian, Repin, Surenjanz, Schischkin, Serow, Tintoretto, Rubens, van Dyck, Greuze und Fragonard bewundern. In einem der Säle haben die Besucher Gelegenheit, die Bilder des berühmten armenischen Marinisten Aiwasowski zu besichtigen.

Unlängst wurde in Jerewan ein Museum für Gegenwartskunst eröffnet, in dem sich Bilder und Plastiken zeitgenössischer armenischer Künstler befinden.

Man muß auch unbedingt das Martiros-Sarian-Museum gesehen haben, in dem die besten Arbeiten des berühmten Meisters ausgestellt sind. Besuchen Sie auch die Museen der wunderbaren Dichter Awetik Issaakian, Owanes Tumanian, Jegische Tscharenz.

Eines der jüngsten Museen ist die Kinderbildergalerie. In der 20000 Arbeiten aufbewahrt werden. Die jungen armenischen Kunstmaler haben ihre Arbeiten in Moskau, Leningrad, Montreal, Delhi, Paris, Kopenhagen, Rom, Brüssel und Westberlin gezeigt.

Viel Interessantes gibt es auch in der Umgebung von Jerewan zu sehen. 18 km von der Stadt entfernt sind die Ruinen des Swartnoz-Tempels (7. Jh. u. Z.). Jetzt befindet sich dort ein Museum, das die Besucher mit der alten armenischen Architektur bekannt macht. 20 km von Jerewan liegt die Stadt Etschmiadsin, in der die Kathedrale (4. Jh.) erhalten geblieben ist. In ihrem Museum befindet sich eine große Sammlung von Gegenständen der mittelalterlichen angewandten Kunst Armeniens, aber auch anderer Länder. Und 28 km von der Stadt entfernt wird der Heidentempel Garni (1. Jh. v. u. Z.) restauriert. Unmittelbar daneben sind Ruinen der Garni-Festung, die ehemals die Residenz der armenischen Zaren war.

Bummeln Sie abends durch die Straßen Jerewans, besuchen Sie seine Plätze und Parks, und Sie werden spüren, wie die Abendkühle Ihre Müdigkeit vertreibt. In diesen Stunden strömen die Besucher in die Jerewaner Theater – das Spendiarow-Opern- und Ballettheater das Sundukian-Dramentheater, das Russische Stanislawski-Theater, das Jerewaner Dramentheater, das Kindertheater, in die Konzertsäle, in den Zirkus und in die Lichtspieltheater.

Sie können auch die gastfreundlichen Lokale – „Aragil", „Paros", „Ani", „Waagi", „Sassun", „Armenija", „Ararat" – und die vielen Cafés aufsuchen.

Muchos de los monumentos históricos de Erevan tienen importancia mundial. Hubo un tiempo en que en la colina de Arimberd se alzaba la fortaleza de Erebuni. Ahora se encuentra restaurada parcialmente y ante los turistas se abren sus construcciones milenarias. Los hallazgos realizados durante las excavaciones se encuentran expuestos en el museo instalado al pie de la colina.

Más de la mitad de los veinticinco mil manuscritos antiguos en idioma armenio se conservan en «Matenadarán». Allí hay libros de más de mil quinientos años, guardándose también el más grande manuscrito armenio, cuyo destino nos hace recordar el de su pueblo, pues fue sustraído reiteradas veces y salvado por ellos. También está allí la miniatura bibliográfica más pequeña del mundo, menor que una caja de fósforos y de un peso de sólo diecinueve gramos. Desde el siglo VII llegó a nosotros el manual de matemáticas más antiguo en su género.

En «Matenadarán» están reunidas las riquísimas colecciones de las famosas miniaturas armenias, cuyos colores no se opacaron hasta nuestros días y el rojo parece como si ardiera. Es la famosa purpurina armenia que en el siglo IX la llamaban «color de mujeres, niños y alegría».

Ereván es rico en museos. Visitemos algunos de ellos para conocer el pasado y el presente de la ciudad. El Museo de Historia de la ciudad tiene las siguientes secciones: «Ereván antiguo y medieval», «Ereván bajo la dominación Persa», «Ereván durante el zarismo» y «Ereván en el presente».

En las salas del Museo Nacional de Historia de Armenia se exhiben piezas prehistóricas y de nuestros días. Particular interés denotan las carrozas y carretas de madera cuya edad oscila entre 3.500–4.000 años, encontradas en la cuenca del lago Seván. También se exhibe allí el primer libro impreso en lengua armenia, publicado en Venecia en 1512.

La Exposisión de los Logros de la Economía National y de la Cultura de la república federada nos dará a conocer los éxitos alcanzados por ésta durante los años del poder soviético en el campo de la industria, la ciencia, la agricultura, la educación y la cultura.

Cerca de mil trescientos lienzos se exhiben en la Galería Nacional de Pintura. En sus fondos hay más de quince mil obras de pintores nacionales, rusos y de Europa Occidental. Allí podremos ver cuadros de Ovnatanián, Bashindzhaguián, Repin, Sureniánts, Serov, Tintoretto, Rubens, Van Dyck, Greuze y Fragonard. En sala especial se exponen los cuadros del célebre marinista armenio Aivasovski.

Hace poco ha sido inaugurado en Ereván el Museo de Arte Moderno donde podremos ver cuadros y esculturas de artistas armenios contemporáneos.

Sería conveniente visitar también, y sin falta, la Casa-Museo de Martirós Sarián, donde se encuentran las mejores obras del pintor, así como las casas-museos de los poetas Avetik Isaakián, Ovanés Tumanián y Eguishe Charents.

Uno de los museos más jóvenes es la Galería de Pinturas Infantiles, que cuenta con un fondo de veinte mil trabajos. Los jóvenes artistas armenios han expuesto sus cuadros en Moscú, Leningrado, Montreal, Delhi, París, Copenhague, Roma, Bruselas, Berlín Occidental.

Muchas cosas interesantes nos deparan las inmediaciones de la capital Armenia. A dieciocho kilómetros se encuentran las ruinas del templo Zvartnots (siglo VII d.n.e.), donde fue creado un museo que da a conocer la antigua arquitectura de Armenia. En la ciudad de Echmiadzin, a veinte kilómetros de Ereván, se ha conservado intacta la catedral, construida en el siglo IV. El museo que ésta alberga cuenta con una rica colección de admirables originales de artes aplicadas medievales de Armenia y otros países. A veintiocho kilómetros de la ciudad se realizan las obras de restauración del templo pagano de Garní (siglo I d.n.e.), junto al cual se ven las ruinas de la fortaleza del mismo nombre y que sirviera de residencia a los reyes armenios.

Se ha hecho de noche y paseamos por las calles y plazas de Ereván, visitamos sus parques y sentimos cómo el frescor vespertino nos quita el cansancio. Ahora comienzan las funciones en el Teatro Académico de Opera y Ballet Spendiárov, en el Dramático Armenio Sundukián, en el Ruso Stanislavski, en el Dramático de Ereván, en el de los Jóvenes Espectadores, en las salas de conciertos, circo y cines.

Seguramente también nos agradará pasar un rato en los restoranes «Araguil», «Paros», «Ani», «Vaagn», «Sasún», «Armenia», «Ararat», o en los numerosos cafés al aire libre.

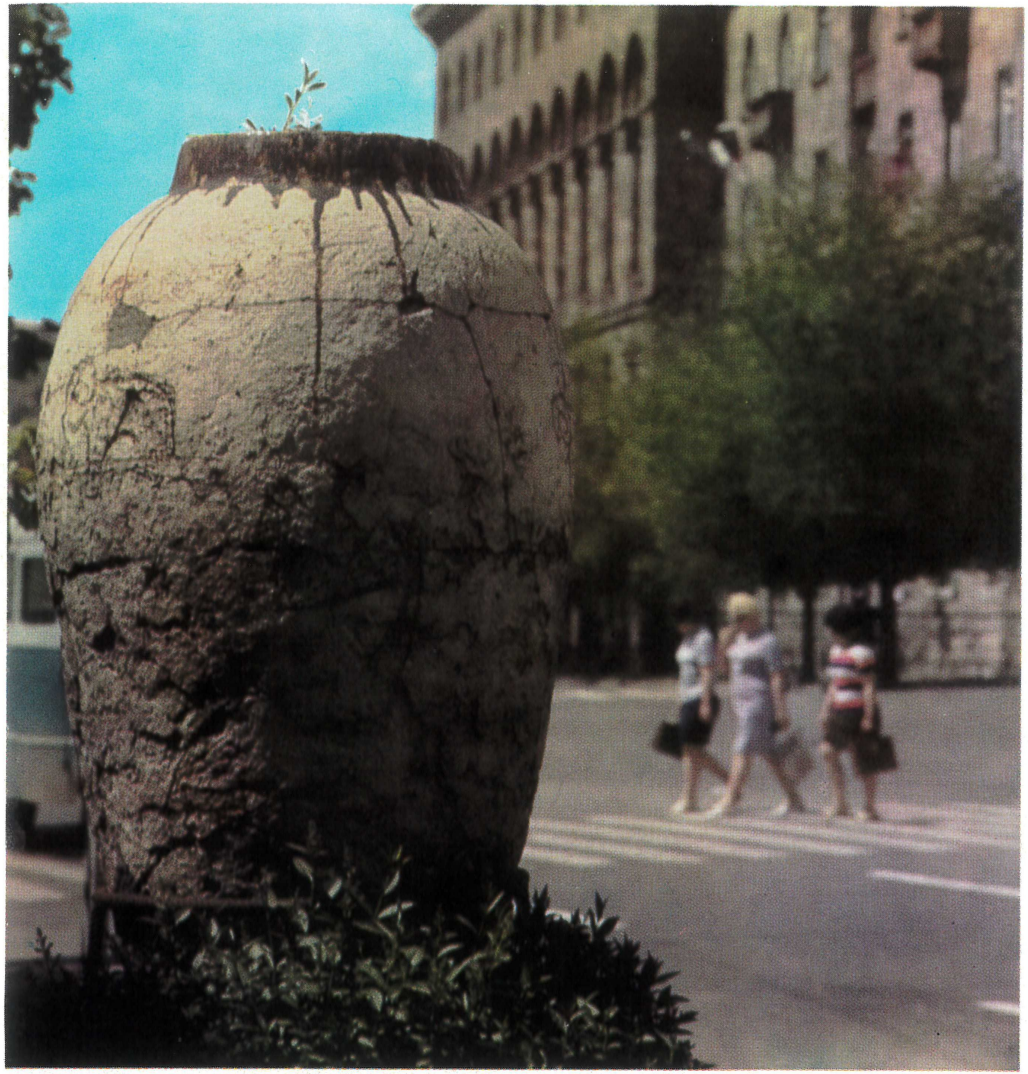

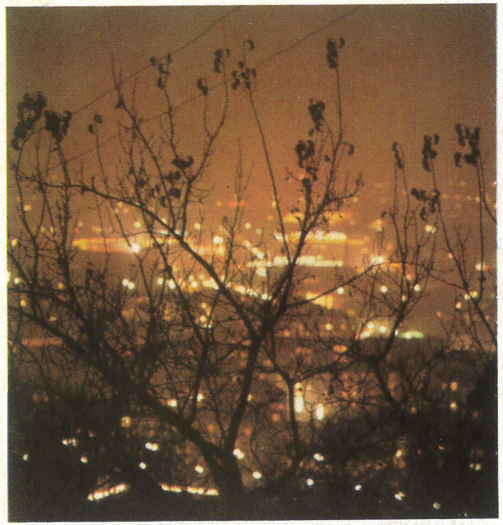

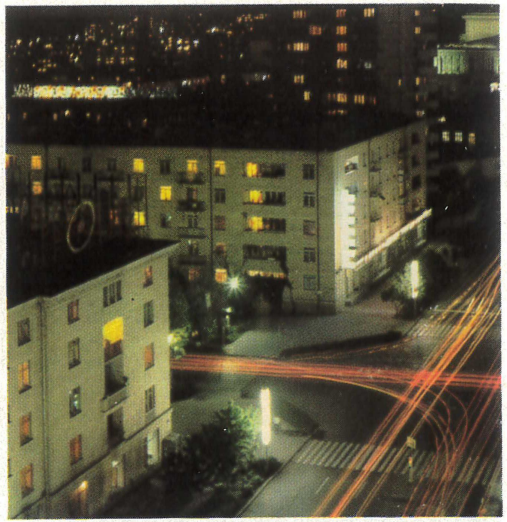

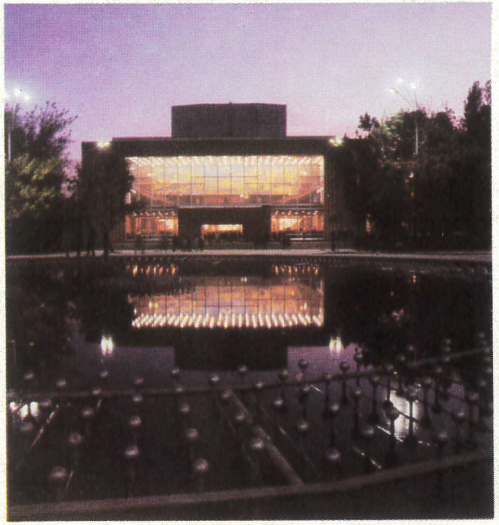

Город зажигает огни. Кончается день. Завершилась и наша прогулка по столице Советской Армении.

Քաղաքում վառվում են լույսերը, Օրն ավարտվում է, Ավարտվեց նաև մեր զբոսանքը Սովետական Հայաստանի մայրաքաղաքում։

Lights come on in the city. The day is over and we have finished our tour through the capital of Soviet Armenia.

La ville rallume ses feux. Une journée prend fin, et avec elle, notre tour de la capitale de l'Arménie Soviétique.

Der Tag ist zu Ende, die Stadt erstrahlt in tausendfältigem Lichterglanz. Unser Spaziergang durch die Hauptstadt Sowjetarmeniens ist zu Ende

La ciudad ha encendido sus luces. Ha culminado el día, y con él toca a su fin nuestro viaje por la capital de la Armenia Soviética.

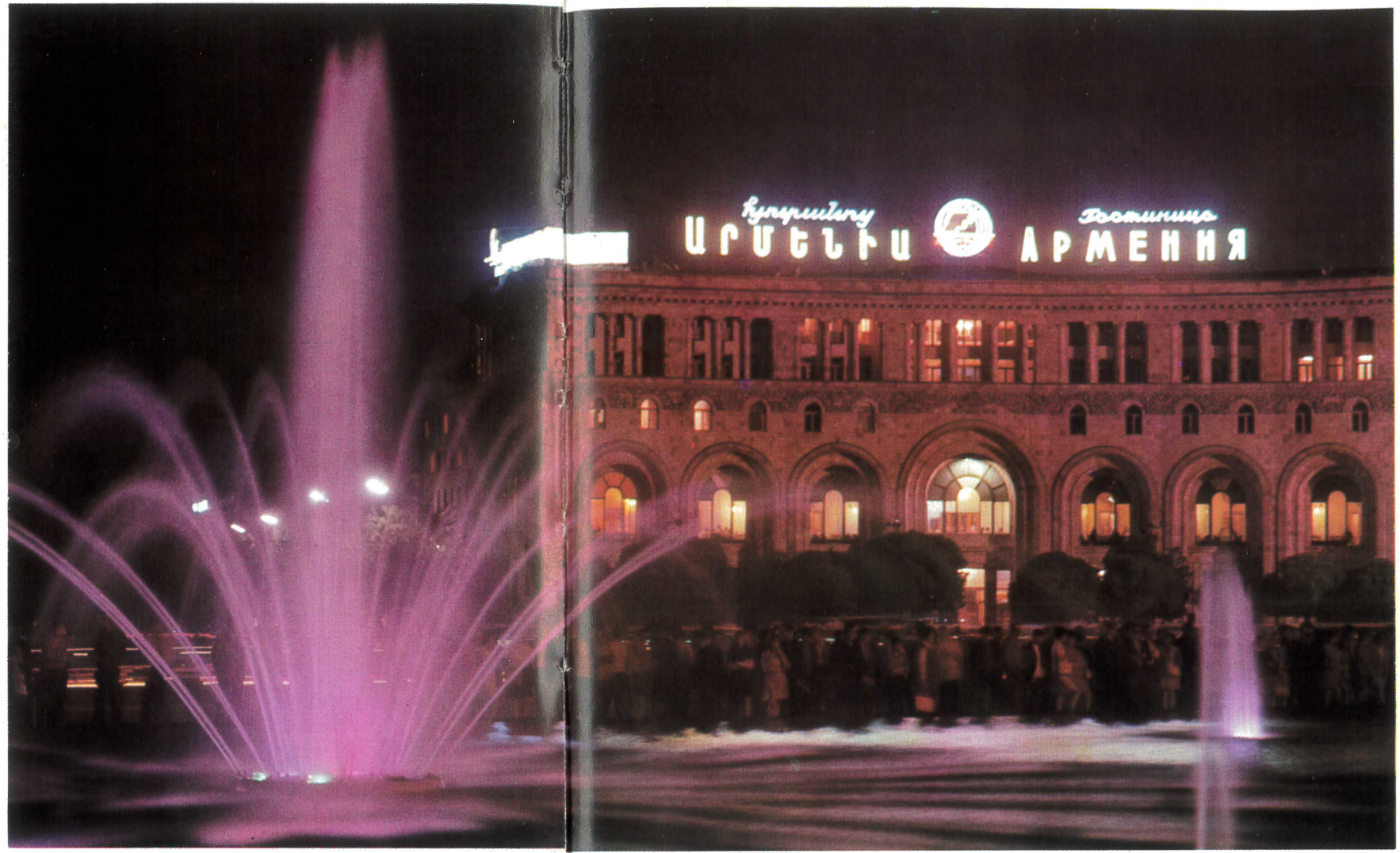

Фотоальбом «Ереван» на русском, армянском, английском, французском, немецком и испанском языках.

Е 80103-345 / 014 (01-75) - 426-75

Автор - составитель
Р. ОВСЕПЯН

Фото
Д. ДОНСКОЙ,
Р. ПАПИКЬЯН

Художник
Н. ВОРОБЬЕВ

Редактор
Е. РАТНЕР

Художественный редактор
А. ТОМЧИНСКАЯ

Технический редактор
Г. МАКАРОВА

© Издательство «Прогресс», 1975
© Переводы на армянский, английский, французский, немецкий и испанский языки — «Прогресс», 1975

Подписано к печати 27. VIII. 75 г. Формат 56×84/24. Бум. л. 1,75 Печ. л. 3,5 Уч-изд. л. 4,88. Изд. № 17294. Заказ № 005545 Цена 1 р. 19 к.

Издательство «Прогресс» Государственного комитета Совета Министров СССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. Москва Г-21, Зубовский бульвар, 21.
Саксендрук Плауен, ГДР
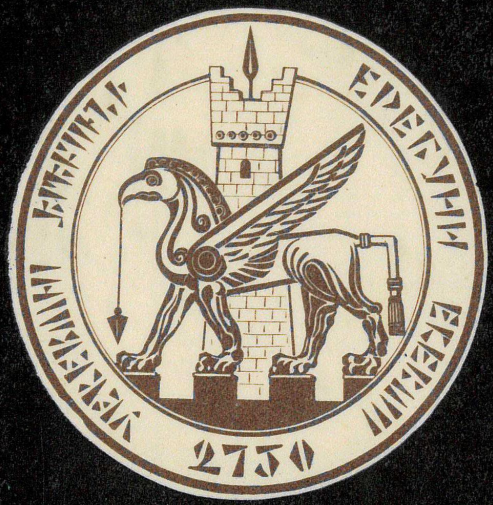
Цена 1 р. 19 к.